Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

ССС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

найй 1921 оной
рин 21-hээ гарана

№81 (14498)

1977 оной апрелиин 8, пятница

Сэн 2 мүнгэн.

Минии табан жэл — минии арга боломжо

ГУРБАН МЯНГАЯА АЛДАХАГҮЙБ

ын совхоз, hү үйлэдбэ- гол хараа шэглэлтэй юм. продукци үйлэдбэрилгын хэм- аймаг дотороо манай хоёрдохи hуури эзэлдэг. hү гүрэндэ худалдалгаар түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэ- ббтаая оруулха жэшээтэй бди. Манай ажахыhаа үдэр дунда зэргээр 50 гаран hүн бэлэдхэлэй пунктда дана.

харюусалгатай байhанаа hаалишад мэдэрэн, үбэл, илгангүй оролдожо, hүү- hү абаха түсэбөө жэл гүрэнэбди. Совхозоймнай hаалишанай 30 гаранниинь жэлдэ үнеэн бүриhөө хо- ган килограммhаа дээшэ на. Баян дүршэлтэй hаали- Д. Н. Егнинова, СССР-эй вно Соведэй депутат М. Ж. нкуева, З. Ф. Низамаева заримдаа 3000 килограмм hү үнеэнhээ абадаг бай- гаа худалдэг нүхэдhөөн гүйн тула бишье аhан ша- оролдогшоб. 1974 ондо бүриhөө 3600 гаран кило- 1975 ондо—3844, 1976 501 килограмм hүн абтаа

үн уларилтай манай нюта- байдалда үнеэдэй ашаг дээшэлүүлхэ хэрэгтэй бэр- шье hаа, малаа зүбөөр лжа, hайнаар эдеэлүүлhэ- ехэ hү абахые оролдо- Үнгэрhэн жэлдэ ажахы- hаалиин бүхы 7 фермын вүүд хамтадаа 16.580 hү үйлэдбэрилжэ, энэ гүрэндэ худалдаха тү- процент дүүргэhэн байна. жэл нэгэ центнер hүнэй нэ сэн 22 түхэриг 78 мүнгэн боложо, нэгэ центнер hү гүрэндэ худалдаhанhаа 2 түхэриг 21 мүнгэ ашаг олзо абтаа. Энэмнай муу бэшэ дүнгүүд гэжэ совхозой мэргэжэлтэд бидэндэ ойлгуулhан байна.

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ манай совхозой hаалишадай урда ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Нёдондонойхиhоо 300 центнерээр үлүү ехэ hү гүрэндэ тушаахабди. Энээнээ бэелүүлгэмнай үбэлжэлгые хэр зэргэ үнгэргэhэнhөө дулдыдаха болоно. Тинмэhээ энэ хугасаада hү hаалияа доошолуулхагүйн тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлнэбди. Гэхэ зуура зарим фермэнүүдэй коллективүүд нёдондонойхиhоо hү hаалияа доошолуулhан байна. Энэнь гэмшэлтэй.

Һү hаалгаяа дээшэлүүлхэ арга боломжо манай совхоздо бии гү? Аргатайбди гээд хэлэхэдэ, алдуу болохогүй. Гансашье талха тарияанай зүйлнүүдые бурдууг болгожо бэшэ, мүн hолоомоёо хэршэжэ жэжэдхээд, халуун уhан соо дэбтээжэ эhээгээд, амта шэмэ оруулаад, үнеэдтээ үгэдэг байгаа hаа, hү hаали али зэргээр дээшэлхэ гээшэб. Теэд иимэ юумэн совхоздомнай хэгдэнэгүй. Энэ үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ байра соонь бүлеэн уhаар уhалха аргагүй байшообди. Янгинама хүйтэн үдэрнүүдтэ үнеэдээ нуурай мүльhэн дээрэ туужа абаашаад, соолгоhоо уhалдаг байгаа ха юмбибди. Эдэ бүгэдэ баримтанууд хадаа hү hаали дээшэлүүлхэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудыемнай элирүүлжэ үгэнэ гээшэ.

Бии байhан бүхы тэжээлээ гамтайгаар, ашагтайгаар гаргашалhанай ашаар совхозой hаалишад hүүлэй үедэ, hү hаалияа дээшэлүүлжэ эхилээ гээд онсолон тэмдэглэхээр. Тиигэжэ мартын хахадай үеэр үдэр бүриин hаам совхоздо 5200 килограммда хүргэгдэжэ, нёдондоной энэ үеынхиhөө сүүдхэдэ 2 центнер үлүү hүн абтана. Илангаяа манай фермынхид ажалайнгаа дүнгүүдые эрид дээшэлүүлээ. Хэрбээ февраль hарада үдэр бүри хамтадаа 700 килограмм hүн hаагдадаг hаа, март hарын түрүүшын хахадта 900 килограммда хүргэгдөө. Һаалишад Д. Егнинова, Д. Дынженова, Б. Лобсонов гэгшэд бүлэг үнеэдhээн нилээд ехэ hү hаадаг болоо. Би даажа байhан 20 үнеэнhээн сүүдхэдэ 200 килограмм hү hаанаб. Зарим үнеэдни үшөө тугаллаадүй. Январь, февральда үнеэн бүриhөө дунда зэргээр hарадаа 296 килограмм hүн hаагдаа hэн. Март hарада бүри дээгүүр абтаба. Үбэлжэлгын хугасаада үнеэнhээ 1500 килограмм hү hааха гэhэн зорилгоёо бэелүүлхэ арга боломжотойб.

Энэ зорилгодоо хүрэхын тула мүнөө үедэ хэжэ байhан ажал тухайгаа тобшохоноор хөөрэхэ дуран хүрэнэ. Нэн түрүүн бүхы ажалаа тогтоогдоhон гуримай ёhoop саг соонь хэдэг нарин журамтайбди. Бусад hаалишадтай хамта үглөөнэй 5 часта ажалдаа гаража, уянда эдеэлжэ хоноhон үнеэдээ hаажа эхилдэгбди. Һүүлээрнь силос, үбhэ хобоонууд соонь тараажа үгэнэбди. Удаань мал адуулагшадай туhаламжаар үнеэдэй хэбтэриине сэбэрлэжэ, нойтон шэбхыень тэргээр газаашань зөөхэ үедөө малаа сэбэр агаарта гаргажа, уhалдаг байнабди. Тиигээд үнеэдээ байрадань дахин оруулжа, үбhэ ба зелёнкоор эдеэлүүлнэбди, буйлуулагдаhан бурдууг уулганабди. 5 часhаа үдэшынгөө hаалга үнгэргэжэ, hүеэ тушаагаад, үнеэдтээ дахин үбhэ үгэнэбди.

Ажалаймнай үдэрэй юрэнхы гурим нимэл даа. Зүгөөр энэ гуримаа баримталаад, уялгата ажалаа хараад лэ үнгэрнэ бэшэбди. Анхаржа, бодомжолжо хэхээр юумэнүүд hаалишанай ажалда тиимэшье үсөөн бэшэ юм 'ааб даа. Харууhалжа, hаажа байhан 18—20 үнеэдшни бултадаа адли бэшэ, тугаллаhаншье, дэлэгнэжэ ябаhаншье, хүгшэрhэншье, залуушье. hү шэмынгээ, абари зангай талааршье ондо ондоонууд байдаг. Эдэ бүхы өөрсэ илгааень хараадаа абажа, тусгаар харууhалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй ха юм. Һү ехээр үгэдэг үнеэдтэ үлүү тэжээл үгэжэ байгаагүй hаа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ аргагүй. Тиимэhээ hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 400 грамм хүртэсэтэйгөөр талха таряанай зүйл үгэхэ гуримые наринаар сахинаб.

Юрэдөө үнеэдые эдеэлүүлгэ хадаа тон нарин, харюусалгатай хэрэг мүн гээд тоолодогби. Зарим hаалишад юундэшьеб түбэгшэрөөд, үбhэ тэжээлээ дайралдаhан зэргээрнь хэм гуримгүйгөөр хобоонууд соо хэжэ тараажархидаг. Энэнь тон буруу гэжэ hанагдана. Юундэб гэхэдэ, энэ ушарта hү ехэтэй үнеэдтэ бага тэжээл, харин hү багатай гү, али. шэргэhэн үнеэдтэ үлүү ехэ тэжээл хүртэжэ болохо. Тиигээ hаа, тэжээлэй килограмм бүхэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалха гэлсэдэгнай бодото дээрээ худал болошохоор байна бшуу.

Минии бүлэг соо үдэртэ пүүдhээ үлүү hү үгэдэг үнеэд бии. Үнеэн бүхэнэй ашаг шэмые хараада абажа, харууhа болон эдеэлүүлгыень тусгаар анхаралтайгаар эмхидхэжэ байха хэрэгтэй. Тинхэдэ дэлэгнэжэ ябаhан үнеэдээ баhал hайса эдеэлүүлхэ шухала.

Би хорёод жэл hаалишанаар хүдэлнэб. Урдань үнеэднай хуушарhан модон байрада байлгагдадаг hэн. Ямаршье оньhожоруулга байгаагүй, үнеэдээ гараар лэ hааха ш. Энэ талаар өөрын онсо илгаатай дүршэл гэжэ юун байхаб даа. Һануулан хэлэхэ юумэн гэхэдэ, үнеэдые hаахаhаа урид дэлэнгыень нидхэрэн аршаха, сэбэр байлгаха, хүйтэндэ хайруулхагүй, hүеиь ариг сэбэрээр haaxa гэхэ мэтэ зооветеринарна эрилтэнүүдые заатагүй дүүргэхэ шухала. Шэнэ ГОСТ-до орожо, hүнэй шанар дээшэлүүлхын түлөө бүгэдөөрэн оролдохо зэргэтэй байhанаа мартаха ёhогүйбди.

Һү ехэтэй олонхи үнеэдни хүгшэржэ, мүнөө жэл голодоhондо гаргагдахань. Тиибэшье арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, үнеэн бүриhөө гурбан мянгаяа алдахагүй гэжэ шиидээб. Һаалиин hүрэгтэ нэмэгдэхэ залуу мал тушаажа абааб. Тэдэнээ зоотехническэ заабариин ёhoop hаажа, hү ехэтэй үнеэд болгохо зорилготойб.

Арбадахи табан жэлдэ гурба мянгатанай зэргэдэ ходо ябажа гараха hанаатайб. Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй алдарта зам бидэ малшадые шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Х. ЭРДЫНЕЕВА,
Яруунын совхозой hаалишан.

ТАСС
...энэ hонин

Т-КУБЫН ХӨӨРЭЛДӨӨН

ЦК-гай Гене- секретарь Л. И. Кубын Компар- й Нэгэдэхи сек- Кубын Республи- ий Соведэй ба үдэй Соведэй Тү- Кастро Рус ап- а Кремльдэ хөө- ргэлжэлүүлбэ. талаhаа — КПСС- гай Политбю- гэшүүн, СССР- ю Соведэй Пре- Түрүүлэгшэ горный, КПСС-эй Политбюрогой гэ- СР-эй Министрнүү- дэй Түрүүлэгшэ Косыгин, КПСС-эй Политбюрогой гэ- СССР-эй гадаадын министр А. А. лэршэлэн КПСС- гэшүүн, КПСС-эй таhагые даагша онков, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. И. Блатов; Кубын талаhаа — Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой ба Секретариадай гэшүүн, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо К. Р. Родригес, Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Кубын Республикын Министрнүүдэй Соведэй секретарь О. Сьенфуэгос, Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Кубын Компартиин ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагша Р. Вальдес Виво гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Хөөрэлдөөн үнэн сэдьхэлэй, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда боложо байна.

(ТАСС).

АЛГАНУУД БОЛОhООР

ЦК-гай Полит- гэшүүн, СССР-эй үдэй Соведэй Тү- А. Н. Косыгин, Республикын Пре- стр, Социалис партиин Гене- етарь Хеди-Нуи- хоорондын хөө- апрелиин 6-да й оршон байдалда

тала совет-тунисай харилсаа хол- худалнуудые, тэ- уласхоорондын шу- удалнуудые зүб- жэ дүүргэбэ. өөнүүдэй дүнгөөр коммюнике тунхаг- хэлсэгдээ.

Ехэ ордон овет-тунисай доку- гар табилга бо-

талаhаа А. Н. Ко- гин бусад тушаал- нисай талаhаа — ба бусад тушаалтад гар табилгын үедэ байгаа.

СССР-эй ба Тунисай Республикын хоорондын консульска конвенцидэ, СССР-эй болон Тунисай Республикын хоорондо 1977—1978 онуудай үеэр бэелүүлэгдэхэ соёлой ба научна харилсаа холбооной программада, СССР-эй ба Тунисай Республикын хоорондын худалдаа наймаанай хэлсээндэ, Тунисай Республикада СССР-эй худалдаа наймаанай түлөөлэлгэтэ эмхиин бии болгохо тухай протоколдо гар табигдаба.

Хеди Нуира энэл үдэр Москваhаа мордоо. Саашадаа Ташкентээр, Самаркандаар, Волгоградаар, Ленинградаар ябаха.

Тунисай Республикын ба Советскэ Союзай тугуудай хиидхэгдэhэн аэродром дээрэhээ Премьер-Министрые А. Н. Косыгин болон бусад тушаалтад үдэшөө.

(ТАСС).

й Верховно Соведэй Президиумдэ

Верховно Сове- нүхэр Нико- евич **Мальцевые** ефтиин промыш- министрээр то-

***

Алексеевич **Маль-** дэ түрэhэн, ород, о КПСС-эй гэ- ын нефтиин ин- байгаа. эрдэмэй канди- начальнигаар хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилhэн юм. «Татнефть» гэжэ нэгэдэлэй ахамад инженерэй орлогшо, Пермиин Совнархозой нефтиин промышленностиин управлениин начальник. «Пермнефть» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй начальник байhан. СССР-эй нефтиин промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшоор 1972 онhоо хүдэлмэрилөө. Социалис Ажалай Герой.

Газар hайжаруулха габшагай хоёр hара

ОЛТИРОГОЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Тэрэ үдэр газаа хэзээ хэзээнэйхиhээ дулаараа. Ошурково hууриhаа зүүн урда оршодог томохон олтирог дээрэ хүрэжэ ерэхэдэмнай саhа хахалуулhан сабшалангай газар соохорлон нэмжыжэ, hүниндөө зузааханаар хүрэшэhэн hайрам хабарай наранай элшэдэ шаруулжа гэдэшэнхэй, хонхосог руу шарьяса урдана. Улам саашалхадамнай добо дээгүүр бүлүүр станциин ута түмэр соргонууд холбогдожо тодхогдонхой харагдана. Дүтэлэн ерэхэдэ энэ соргоhоо голой уhан бурьялан урдажа, сабшалан дээгүүр тараагдажа байба.

— Энэ сабшалан уhалагдажа эхилhээр үнихэн болоо. Март hарын эхеэр ундалуулжа захалаа hэмди,— гэжэ газар уhалагша Евгений Овчинников тайлбарилна.

Тракторист Николай, газар уhалагша Евгений Овчинниковуудай энэ сабшалан абаhаар уhалхадань бүлэhэн уhаниинь тэрэ доро хүрэшэдэг байhан юм. Теэд hаянай дулааржа захалхада, урид ундалуулагдаhан добо газарайнь мүльhэн хушалта гэдэжэ, хонхосог руу урдажа захалаа. Энэ уhые дахяад гол тээшэнь урадхуулжа алдахагүйн тула Евгений Овчинников намартаа малтаhан hубаг, ханаабуудаар тараана.

— Энэ хабартаа саhан эртээнhээ хайлажа, газар уhалха хүдэлмэримнай урда жэлнүүдтэ орходоо хахад hараар урид эхилээ. Хэрбээ энэ олтирогые эртээнhээ уhалжа абаагүй hаа, хожомоо ундалуулха аргагүйдэхэбди. Юуб гэхэдэ, голой мүльhэнэй хайлажа унахада, бүлүүр станцияа олтирог дээрэ гаргахамнай хүшэр болодог ха юм. Тиимэhээ энэ бэрхэшээлhээ уридлахые оролдонобди,— гээд Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхозой агроном Лидия Петровна Никитина дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ.

Мүнөө энэ станци эртэ үглөөнhөө үдэшын харанхы болотор хүдэлгэгдэнэ. Тракторист Николай Овчинниковай мэдүүлhэнэй ёhoop үдэртэ 10—12 гектар сабшалан уhалагдана.

Энэ олтирогой сабшалан мүнөө гансашье уhалагдана бэшэ, мүн эндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулха ажал үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Илангаяа азотно, фосфорно үтэгжүүлгэ гектарай 3,5 центнер хүртэхөөр тараагдажа байнхай.

— Бидэ энэ сабшалан хоёр удаа уhалдагбди. Нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, гектарай 13 центнер үбhэн суглуулагдаа hэн. Харин байгша ондо гектарай 15 центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряаха түсэб хараалжа, уhалха, үрэжэлыень hайжаруулха хүдэлмэрээ зэргэ ябуулжа байна гээшэбди,— гэжэ газар уhалагшадай бригадын бригадир Михаил Дмитриевич Овчинников тараха дээрээ хэлээ hэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: газар уhалагшад Николай, Евгений Овчинниковууд. Сабшалан ундалуулагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

ХУРАМХААН. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай ажахынуудта таряалан, сабшалан hайжаруулха габшагай хоёр hарын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Бүхыдөө энэ үедэ 37500 тонно наг шэбхэ зөөгдэхөөр хараалагдаhан байгаа hаа, тэрэнэй 13 мянган тоннонь гаргагдаа. Шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри Аргатын совхоздо түргэнөөр ябуулагдана.

Хабарай hайрамаар, бүлүүр станцинуудаар газар уhалха хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилэнхэй. Мүнөө дээрээ 627 гектар таряалан, 454 гектар сабшалан уhалагданхай. Энэ хүдэлмэри Хурамхаанай, Һахалиин, Дэрээнэй, Гааргын совхозуудта муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Хурамхаанай совхоздо бүлүүр 3 станци хүдэлгэгдэжэ, түрүүшын 220 гектар уhалагдаа.

Сабшалан, таряалан hайжаруулгаар субботнигууд, воскреснигүүд үнгэргэгдэжэ эхилээ. Үнгэрэгшэ субботодо Гааргын совхоздо уhалууриин системын гол боолто заhабарилха хүдэлмэридэ 150 хүн гаража ажаллаа. Эдэнэрэй хүсөөр 111 кубометр шулуун зөөгдөө, 4 автомашина хүдэлгэгдөө. Мүн энэ үдэр сабшалан сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ олон хүн гараа.

Минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэри Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхитэйгээр эхилэнхэй. Түрүүшын 450 гектар үтэгжүүлэгдээ.

Мүн луговодуудай, лугомелиоративна отрядуудай суглаанууд, семинарнууд үнгэргэгдэнэ. Һаяхан Гааргын халуун аршаанда луговодууд сугларжа, 10 луговодто 1-дэхи, 2-дохи разряд олгогдобо. Уланхаанай совхоздо луговодуудай зүблөөн боложо, тэдэнэр үбhэ ногооной баян ургаса абаха байhанаа мэдүүлээ.

Д. БАДМАЕВ,
аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

ТУСХАЙ МЭРГЭЖЭЛЭЙ БА ТОМОДХОЛГЫН ЗАМААР

ЯРОСЛАВЛЬ. (ТАСС). Областиин партийна организациин эдэбхитэдэй суглаан «РСФСР-эй хара хүрьhэгүй нютагуудай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой дүүргэлтэ тухай асуудалые апрелиин 6-да зүбшэн хэлсээ.

Эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлгын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулhан, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, областиин хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ аргануудые хараалhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ОБКОМДО

Хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар Ленинэй ордento Борьёогой совхозой механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл тухай

Хабарай эртын ороohото ургамалнуудай тарилгые эгээл таатай богони болзорто, хүдэлмэриин 11 үдэрэй туршада (хүдэлмэриин 130 час соо), эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэhэн Ленинэй орденто Борьёогой совхозой механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро hайшаагаа.

Борьёогойхидой хандалгые бүхы механизаторнууд, мэргэжэлтэд, колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда зүбшэн хэлсэхэ, хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, тарилгын бүхы хүдэлмэриие богони болзорто, hайн шанартайгаар дүүргэхэ тухай тодорхой уялганууды абхуулха тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэжэ республикын хүдөө ажахын министерствые, «Сельхозтехника» нэгэдэлые, хүдөө ажахын трестнүүдые, КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомуудые, колхозуудай правлени болон совхозуудай дирекцинүүдые, ажахынуудай партийна организацинуудые уялгалhан байна.

Газар хахалалгын болон тарилгын агрегадуудай халаан бүхэнэйнгөө даабариие дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг байхын, хахалалга болон тарилга дээрэ бүхы тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхын түлөө механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоол соо заагдана.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриин шанарай хойноhоо нарин хиналта тогтоожо, ургамал бүхэниие эгээл таатай болзор соонь тариха, механизаторнуудай hайнаар амарха, ажаhууха бүхы эрхэ байдалые полевой станнуудта бии болгохо, тэндэ ниитын эдеэ хоол бэлдэхэ, трактор, машинануудта техническэ харууhа хэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ эрилтэ табигдана.

Хабарай тарилгын үедэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгые үргэнөөр харуулжа байха гэжэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинуудые, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин болон радио-дамжуулгын комитедые уялгалаа.

Хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа Ленинэй орденто Борьёогой совхозой механизаторнууд болон хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй республикынгаа бүхы механизаторнууд, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ хандаhан

ХАНДАЛГА

Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн, мүн совхозойнгоо эмхидхэгдэhээр 50 жэлэй ойн үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсан, мүн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, бидэ Зэдын аймагай Борьёогой совхозой механизаторнууд болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд 1977 ондо таряан болон мал ажалай продукци ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар үндэр социалис уялгануудые абанхайбди. Ороohо таряа ехээр ургуулжа абаха гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ шухала үндэhэ hуури байhаниие хараада абан, бүхы 9.511 гектар таряалангай гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 12 центнерhээ бага бэшэ таряа хуряаха, бүхыдөө 114,7 мянган центнер ороohо суглуулжа абаха, гүрэндөө 30 мянган центнерhээ бага бэшэ таряа худалдаха, ерэхэ жэлэй ургасада хүсэд хүрэхэ үрэhэ хүрэнгэ бэлдэхэ, малай тэжээлдэ, эдеэ хоолдо хэрэгтэй фондын таряа таhалжа абаха гэжэ социалис уялга соогоо хараалан хайбди.

Үнэн дээрээ энэ зорилгые хүсэндэнь хүргэхын тула эмхидхэлэй комплексно хүдэлмэри болон агротехническэ ехэхэн хэмжээ ябуулганууды бэелүүлхэ болонобди. Тиигэжэл шадаа hаа, хараалhан ургасаяа абаха байhамнай элитэ.

Хабарай тарилгые эгээл таатай hайн, тон богони болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ үндэр баян ургаса абаха хэрэгтэмнай шиидхэхы удха шанартай байна.

Тиимэhээ эртын ороohото ургамалнуудай тарилгые — 5.162 гектар хара таряа, шэниисые хүдэлмэриин 11 үдэр соо гэхэ гү, али хүдэлмэриин 130—135 часай туршада тарижа дүүргэхэ, тиихэдээ 3.100 гектарта үрэhэн хэрээhэлүүлэн таригдаха, минеральна үтэгжүүлгэ үрэhэнтэй хамта оруулагдажа, хүрьhэниинь тэгшэлэгдэн дарагдаха болоно.

Тарилгын үедэ 53 сеялкэтэй 21 агрегат хүдэлжэ, үдэр бүри 685 гектарта үрэhэ тариха зэргэтэй. Бүхы гэнжэтэ болон К-700 тракторнууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэхэ.

Трактор, машинануудые hаадгүйгөөр хүдэлгэхын тула бүхы агрегадуудта техническэ харууhалга түсэбэй ёhoop хэгдэхэ юм. Энэ хүдэлмэриие «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлэй мастер-заhабарилагшад хэхэ байна. Тарилгын агрегадуудта үрэhэ хэхэ, тоhо түлишөөр хангаха үедэ гарадаг сагыень бага болгохын тула сеялкэнүүдтэ үрэhэ хэхэ, тоhо түлишэ юулэхэ тусгаар оньhожоруулагдаhан 6 агрегат хүдэлхэ юм.

Тарилга дээрэ механизаторнүүдай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхынь тула полевой станнуудта хүнүүдэй hайнаар амарха, ажаhууха эрхэ байдал бии болгохобди. Тэндэ ниитын эдеэ хоол эмхидхэгдэжэ, хээрэ хүдэлжэ байhан агрегадуудта халуун эдеэн абаашагдажа үгтэхэ юм.

Тарилгын бүхы хүдэлмэриин шанарта онсо анхарал хандуулан, бүри мүнөөнhөө поли бүхэндэ агротехническэ комплексно хүдэлмэри хэхэ түсэб зохёогдожо, тэрэнь наринаар сахигдаха байна. Бүхы ороohото ургамалнуудаа имагтал 1-дэхи, 2-дохи классай эрхим шанартай үрэhөөр тарихабди. Поли бүхэндэ Шанарай тэмдэг олгохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэбди.

Совхозой нилээд ехэ таряалангай хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэжэ, муудадаг байhаниие хараада абан, 6500 гектарта ороohото ургамалнуудые тусгаар эпээндэ тааруу сеялкээр тарихабди. Тиимэ газарые элдүүрилхэдээ хүрьhыень урбуулангүй доогуурнь зөөлэрүүлхэ техникэ хэрэглэхэбди. Манай эндэхи эрхэ байдалда эгээл тааруу болзор соо тарилгаяа хэхэбди. Хара таряа болон шэниисые майн 10 болотор, обёосоо — майн 25, силостэ дарагдаха кукурузаяа июниин 1-hээ хожомтонгүй тарижа дүүргэхэбди.

Иигэжэ арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха тэмсэл дэлгэрүүлхэмнай. Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэжэ, богони болзор соо, hайн шанартайгаар дүүргээд, 1977 ондо ороohото болон тэжээлэй, бусадшье ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха үндэhэ hуури табяял, тиигэжэ Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаял гэжэ республикынгаа бүхы механизаторнуудта, колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдтэ үнэн зүрхэнhөө ханданабди.

(Энэ хандалга совхозой эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа).

Коллективэй даалгабаряар гар табигшад:
И. ШАРАПОВ, В. РУСИН, В. ТУГАРИНОВ — тракторна бригадын бригадирнууд, С. ЖИГМИТОВ — МТМ-е даагша, П. ЦЫБИКОВ, Б. БАЛДАНОВ — трактористнууд, Б. ХОМУТОВ — совхозой директор, Ф. ЦЫДЕМПИЛОВ — парткомой секретарь, Б. БАЛДАНОВ — рабочкомой түрүүлэгшэ, И. ЗАЙЦЕВ — ахамад агроном, С. МУНКУЕВ — 1-дэхи отделениие эрхилэгшэ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭЭ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха гэжэ шиидэhэн оёдолой «Туяна» нэгэдэлэй коллектив продукци худалдаха 1977 оной түрүүшын кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэээ. Предприяти кварталай түсэбhөө үлүү 68 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

Манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: коммунист ба тэрэнэй уялга

ХАМТЫН СУГЛААН: ЭМХИДХЭЛ, АША ҮРЭ

КПСС-эй XXV съездын абаһан шиидхэбэринүүд соо партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабарие саашадань дээшэлүүлхэ тухай тодоор бэшээтэй. Энэ зорилго хадаа парти доторой хүдэлмэриин тон шухала асуудалнуудай нэгэн мүн болоно. Тиимэһээ коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл бүри хүсэ ехэтэйгээр бадаруулха, парти доторхи демократиие улам хүгжөөхэ, Устав соо табигдаһан эрилтэнүүдые партийна организациингаа ажабайдалай гол ёһо гурим болгон баримталха талаар партком гү, али партбюро горитой хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Партийна хамтын суглаан энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлхэ аргатай. Юуб гэхэдэ, хүмүүжүүлхы, эмхидхэхы нилээд ехэ үүргэтэй байхаһаа гадна, эхин организациин эгээл дээдын хүтэлбэрилхы орган ха юм. Эндэ партийна организациин хүдэлмэриин тон шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, Уставай эрилтэнүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһаниинь харагдана. «Шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ, дутуу дундануудые зоримготойгоор элишэлхэ ба тэдэнэй усадхагдахыень туйлаха, дэмы шууяаха, ехэрхүү зан гаргаха, һанаа амаараа аашалха, нютагай тала баримталха ябадалтай тэмсэхэ, шүүмжэлэл хорихо гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдтэ эрид шанга харюу үгэхэ, парти болон гүрэндэ хохидол ушаруулмаар али бүхы ябуулгануудта эсэргүү тэмсэхэ» гэһэн Уставай эрилтэ партийна хамтын суглаанууд дээрэ гол түлэб бодото бэелэлээ олодог гээшэ. Тиимэһээ суглаануудые үнгэргэхэдөө, иимэ ёһоор тэдээндэ хандаха, энэ ёһо гуримда үнэн байхаар коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ уялгатай байһамнай эли.

Эндэ, суглаанууд дээрэ коммунистнуудай һанал бодол, үзэл сурталайнь болбосорол улам батажана, гүрэн түрын хараагаар бодомжолжо һурана, өөрынгөө һанамжые эрид шууд хамгаалжа, зүб байһанаа элирхэйлэн харуулжа, баталжа һурана гэбэл, алдуу болохогүй.

Партийна суглаануудта хэр эдэбхитэйгээр коммунистнуудай хабаадалсадаг байһанһаа тэрэнэй аша үрэ дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ. Байгша оной мартын эхиндэ манай партийна организациин хамтын суглаан болоо һэн «Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй, механизаторнуудай болон элдэб мэргэжэлтэй бусад кадрнуудаар хүдөө ажахые бэхижүүлхын тула КПСС-эй Ростовско обкомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай» партиин ЦК-гай абаһан тогтоолой үндэһөөр колхозой партийна организациин бэелүүлхэ саашанхи зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалай тон шухала байһаниинь эли. Юрэдөө, кадрнууд гээшэмнай шиидхэхы гол хүсэн шуу. Гадна тус асуудал хадаа сагай эрилтээр табигдаһан байгаа

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо кадрнуудай һэлгэсэ олохон болонхой. Илангаяа механизаторнууд ехээр дуталдана, ахамад мэргэжэлтэд хирэ-хирэ болоод лэ һэлгэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн гурбан жэл соо ахамад агрономоор 5, ахамад инженерээр 3 хүн хүдэлөө. Хажуугаарнь эдэнэрэй дунда коммунистнууд ехэ үсөөн юм. Колхозоймнай ахамад мэргэжэлтэдэй нэгэниинь лэ партиин гэшүүн байна. Эдэ мэтын тон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ажахымнай түрүүлэгшэ А. Н. Цыденов элидхэлээ зорюулаа һэн.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хамтадаа 12 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэрэй олонхинь ажахы доторхи байдалаа нарииаар шэнжэлэн харуулжа, дутуу дундаяа элиишэлэн шүүмжэлжэ, өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулаа.

Жэшээлхэдэ партиин үнинэй гэшүүн нүхэр Ш. А. Ахметханов луговодуудай һуралсал эмхидхэхэ дурадхал оруулаа. Гадна луговодоор заабол наһатай хүн хүдэлхэ ёһотой гэһэн һанамжа бии гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ тон буруу. Тиимэһээ залуу зониие энэ харюусалгата ехэтэй ажалда хүдэлгэдэг болгохо талаар хэмжээнүүдые абахэ саг ерээ гэһэниинь зүб. Колхозой хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ Г. В. Минаев һургуулитай нягта холбоо барисаа байгуулха хэрэгтэй гэһэн байна. Тиигээгүй һаа, кадрнуудаар һайнаар хангагдахагүйбди гэбэ.

Даажа байһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха тухай гахайн фермын ветеринарна фельдшер Н. Г. Дандаров хэлэбэ. Гадна малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ урданайхиһаа ехэ анхарал хандуулжа, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэһэниинь зүб гэжэ һанагдана.

Гэхэтэй хамта коммунистнуудай суглаандаа хэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байһаниинь олон юумэнһээ дулдыдадаг гээшэ. Нэн түрүүн суглаанай үзэмжэдэ табигдаха асуудалые нягтаар шалгаха, саг соонь олоной анхаралда табигдаа гү гэжэ бодожо үзэхэ, суглаанай болохоһоо холо урид зүбшэхэ зүйлыень олондо дуулгаха хэрэгтэй. Энээндэмнай суглаануудай үзэмжэдэ табигдаха асуудалнуудые хараалһан түсэб ехэ туһатай.

Саашадаа социалис мүрысөөн, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй харюусалга, мүнөө үеын эрдэм, техникын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хэрэглэхэ, коммунист бүхэнэй хамтын хэрэгтэ оруулдаг хубита тухай болон бусад шухала шухала асуудалнууд суглаануудаймнай үзэмжэдэ табигдаха хараатай.

Хоёрдохёор, суглаанда хэр һайнаар бэлдэһэнһээ коммунистнуудай эдэбхи горитойгоор дулдыдадаг. Тиимэдээ шадаал һаа олон зониие, илангаяа юрын коммунистнуудые энэ хэрэгтэ элсүүлхэ шухала. Эндэ дээрэ дурдагдаһан суглаанда хайшан гээд бэлдэһэн тухай тогтоһуу

Тэрээнии хамта дээрэ 17 хүн бэлдэлсэһэн юм. Суглаанай болохоһоо һара урид тэдэнэрые суглуулжа, багахан зүблөө хэжэ, хэнэй юунэй түлөө харюусаха, юу хэхэ байһыень тодоруулаабди. Тиигэжэ энэ суглаан эмхидхэл һайнтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр үнгэрөө.

Гурбадахяар, суглаанай ябасын шэглэлдэ, аша үрынь хэмжээндэ ехэ нүлөө үзүүлхэ юумэн хадаа элидхэл болоно. Тэрэниие бэлдэхэ хэрэг гансал элидхэлшэнэй хэрэг бэшэ байха ёһотой. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, дунда зиндаагай хүтэлбэрилэгшэдэй, юрын коммунистнуудай эдэбхитэй туһа хүргэжэ байгаа һаань, тон һайн. Юуб гэхэдэ, энэ ушарта элидхэл хадаа тодорхой, гол шэглэлтэй, бүри гүнзэгы удхатай боложо, коммунистнуудай һонирхол бадаруулха, зүрхэ сэдьхэлыень хүлгөөхэ, эдэбхиень дээшэлүүлхэ аргатай болоно бшуу.

Дүрбэдэхеэр, суглаанууд дээрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, тэндэ оруулагдаһан дурадхалнуудые һайнаар согсолон абажа, дүүргэлтыень хангахэ, хинаха, шалгаха хэрэгтэй хэр зэргээр ябуулагдадагһаань коммунистнуудай эдэбхи горитойгоор дулдыдадаг. Юуб гэхэдэ, өөрыншни һанамжын бодото бэелүүлгэеэ олохыень харахадаа, ажал ябуулгаяа ганса өөрынгөө бэшэ, харин бүхыдөө организациингаа һайжаруулха тухай ходо бодомжолжо, суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалаар ехэ һонирхожо, эдэбхитэй байха хүсэл түрүүлдэг гэжэ лаблэмаар.

Иимэ хүдэлмэриин һайнаар ябуулагдаа хада КПСС-эй Устав соо хараалагдаһан уялгаяа коммунист бүхэн эрхимээр дүүргэдэг, организациингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоно. Манай партийна организациин бүридэлдэ ородог КПСС-эй 92 гэшүүнэй табин процентнь 1976 ондо үнгэргэгдэһэн суглаанууд дээрэ үгэ хэлээ. Тэдэнэрэй 60 процентнь нэгэ, 20 процентнь хоёр, гурба, дүрбэ, таба дахин өөрынгөө һанамжа, дурадхал олоной анхаралда табиһан байна. Энээгээр абаад харахада, суглаанда мэнил ерээд, һажад гээд ошодог зон манда үшөөл олон. Тиимэһээ энэ тэмдэглэл соо харуулагдаһан асуудал бүри һайнаар шиидхэхэ замдаа саашадаа горитой хүдэлмэри ябуулха зорилготой байнабди.

Д. ЦЫРЕНДОНДОКОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.
Сэлэнгын аймаг.

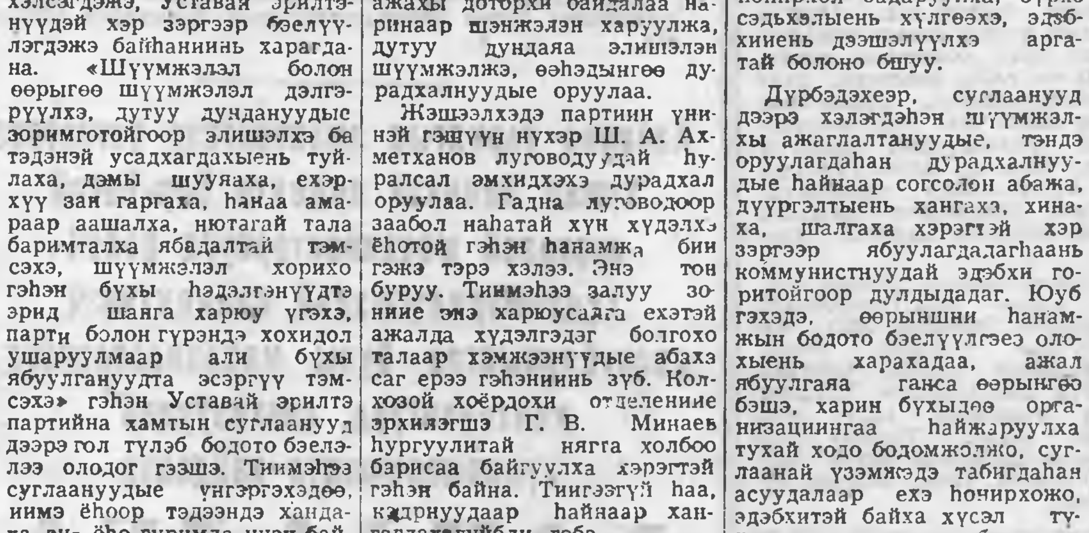

Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинадай нэгэдэхи цехтэ 22-дохи жэлээ хүдэлжэ ябаһан 5-дахи разрядай слесарь Фадей Емельянович Васильев социалис мүрысөөндэ жэл бүри түрүү һуури эзэлнэ. Тэрэ ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг хүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Фадей Васильев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУМҮҮД

ЗАХААМИН. «1977 — 1980 онуудта ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээлэй үндэһэ һуури табиха талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал КПСС-эй Захааминай райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. П. Перфильев элидхэл хээ.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада, тусхайлбал, 1970—1976 онуудта аймагай совхозуудта шэнэ зар элдүүрилжэ, таряалангай ба тэжээлэй ургамалнуудай талмай үргэдхэхэ талаар горитой ажал ябуулагдаа, хэдэн мянгаад гектар хээрын сабшалан үндэһөөрөө һайжаруулагдаа. Аймагай бүхы совхозуудта лугомелиоративна отрядууд эмхидхэгдэжэ, сабшалангай газар эзэтэй болгогдоһон юм. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Санагын, Енгорбойн, Харацайн совхозуудай лугомелиоративна отрядууд илангаяа һайнаар хүдэлнэ.

Совхоз бүхэндэ сибириин волоснец гэжэ олон жэлэй ногоон таригдадаг болонхой. Зарим ажахынуудай олон жэлэй ногооной таригдаһан талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 25—30 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдана. Мүнөө совхоз бүхэн энэ ногооной үрэһэ хуряадаг болоо. Мүн шэмэ ехэтэ куузику аймагта нютагжаһаар үнинэй. Енгорбойн совхоз куузикугай һайн ургаса абадаг болоһон байха юм. Энэ ургамалые тариха, харууһалха, хуряаха хэрэгтэ һургуулинуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиигэжэ ниитын адууһа малда урданайхиһаа нилээд ехэ тэжээл бэлэдхэгдэдэг болоһон байна.

Гэхэтэй хамта совхозуудай адууһа мал тэжээлээр гүйсэд хангагдадаг болоо гэхын аргагүй. Газар элдүүрилхэ, ашаглаха хэрэгтэ дутагдалнууд олон дайралдаһаар. Олон жэлэй ногооной талмай ашаглаха агротехникын заабаринууд гүйсэд һайнаар сахигданагүй. Хээрын сабшалан уһалха арга боломжонууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Совхозуудта бии болгогдоһон һайжаруулагдаһан бэлшээри аша үрэ багатайгаар ашаглагдана.

Пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Михайловкын совхозой директор В. Ц. Санжеев, Енгорбойн совхозой тракторист А. Г. Батуев, Дүтэлүүрэй совхозой һаалишан В. Л. Николаева, Санагын совхозой парторганизациин секретарь А. Д. Цыбиков, Хамниин совхозой директор Ж. Ц. Ванкеев болон бусад хабаадалсаа.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Б. И. Николаев, КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Бадмаев пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол пленум баталан абаа.

Б. ОЧИРОВ,
партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

• • •

МУХАР - ШЭБЭР. Агуу-ехэ Октябриин 60 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, манай революциин алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүри эдэбхитэйгээр тэмсэхэ, 1977 ондо бэелүүлхээр абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар аймагай партийна организациин саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой ээлжээтэ пленумэй үзэмжэдэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский тус асуудалаар элидхэл хэһэн байна.

Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл һайжаруулха, ажалшадай эдэбхи үүсхэл улам бадаруулха талаар аймагай партийна организацида горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Энээнэй ашаар гүрэндэ мяха, һү худалдаха кварталай түсэб аймаг дүүргэбэ. Гадна «Родина», «Знамя Ленина» колхозууд, һү, «Загаиский» колхоз, «Одон» совхоз һү, мяха гүрэндэ худалдаха даабарияа болзорһоонь холо урид бэелүүлжэ, түрүүшүүлэй тоодо оролсонхой. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Никольскын, «Забайкалец» совхозой Хүһөөтын комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермын коллективүүд энэ хүдэлөөнэй эхи табяад, мүнөө мүрысөөнэй манлайда ябана.

Нүүдэл 1111-дэхи колоннын партийна организациин секретарь Н. Н. Сажин, «Родина» колхозой түрүүлэгшэ К. Л. Белоусов, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. М. Кобелев болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл саашадань һайжаруулха талаар абтаха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол пленумдэ хабаадагшад баталан абаба.

Б. ДАШИЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

• • •

ХЭЖЭНГЭ. «Коммунис хүмүүжүүлгые комплекснэор эмхидхэхэ талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэһэн КПСС-эй Хэжэнгын райкомой пленум болобо. Партиин райкомой секретарь Ю. Д. Васильев энэ асуудалаар элидхэл хэхэдээ, КПСС-эй XXV съездын абаһан шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн, коммунис хүмүүжүүлгые комплекснэор ябуулха зорилго мүнөө үедэ табигдана гэжэ мэдүүлбэ. Тиимэһээ үзэл сурталай бүхы хүдэлмэриие мүнөө сагай эрилтэдэ хүрэмэ болгохо зорилгоёо тодорхойлон харуулһан байна.

«50 лет Октября» совхозой директор Г. С. Сангадиев, аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Ц. Г. Цыренжапов, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Г. С. Савельев болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталагдан абтаба.

Р. ЦЫМПИЛОВ.
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ҮЕТЭН БАСАГ

Һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада Шэнэ буусын фермэдэ залуу һаалишад олон болоо.

Эгээн түрүүлэн Евдокия Раднаева арбадахи класс дүүргэһэнэй һүүлдэ эжынгээ орондо һаалишан боложо эндэ ерээ һэн. Тэрэнэй жэшээгээр залуухан басагад Галина Никитина, Мария Теплова, Евгения Дашинимаева гэгшэд баһал өөһэдынгөө һайн дураар һаалишан болоод, хүдэлжэ байнхай.

Эдэмнай хоорондоо мүрысэжэ, эдир наһанай эршэ зориг, халуун эрмэлзэл гарган хүдэлдэг, дүршэл ехэтэй һаалишадһаашье дутуутүй ехэ һү һаадаг юм. Жэшээнь, нёдондо Евдокия Раднаева үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2240 килограмм һү һаажа, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз соо түрүү һууринуудай нэгые эзэлээ һэн. Ойрдоол 17 наһатайдаа һаалишан болоо ерэһэн Мария Теплова баһал муу бэшэ үрэ дүн туйлаа.

Хабарай хатсуудашье фермынхид бии байһан үбһэ тэжээлээ зүбөөр хубаарилан, һайнаар буйлуулжа эдюулхэ гэжэ оролдоно. Үнеэн бүридэ 1 килограмм талха таряа, үшөө һүнэйнь литр бүхэндэ 400 грамм талха эһээжэ, бурдууг болтоод ү… үнеэн бүхэнэй 10… лограмм силос … байгаа. Тэжээлэ… шаг дээрэһээнь … дээ элдэб … нүүдые нэмэлсэжэ, … нартай болтоно.

Энээнэй ашаар һ… үдэрһөө үдэртэ дэ… байнхай. Гадна ари… ринаар сахижа, бү… зоотехническэ … ёһоор хэһэнэй а… ехэнхидээ һайн … гаар бэлэдхэлэй пу… шаана.

Мүнөө үбһэ тэжэ… маг, хүшэр бэр… жэлгын үнгэржэ бай… шье эдэ залуушу… бүриһөө үдэрэй 7-… грамм һү алгадгү… Үбэлжэлгын долоо… үнеэн бүриһөө … гээр 1200 килограм… бэшэ һү һаахын т… сэнэ. Эдэнэр Ок… тябриин 60 жэлэй … дэлэлдэ һү һаа… онойнгоо түсэбые … 15 болотор заатагүй … хэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … лишад Мария Тепло… кия Раднаева.

М. НАМЖ…
Загарайн аймаг.

БҮГЭДӨӨРӨӨ ХОЁР МЯНГАТАН БОЛОХООР

«Үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха — аймагай һаалишан бүхэнэй уялга» гэһэн уряа доро һаяхан Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай түрүү һаалишад КПСС-эй райкомой, «Зэдын үнэн» газетын «түхэрэн столдо» хоёрдохёо суглараа. 1974 ондо түрүүшынхеэ сугларжадань, хоёр мянгатанай тоодо 120 һаалишан гараһан байгаа һаа, нёдондо тэдэнь хоёр дахин үсөөршэһэн байшоо.

Аймагай 11 ажахы сооһоо Ленинэй орденто Борьёогой совхоз ба XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограммһаа дээшэ һү абаһан байха юм. Һаалиин бүхы 33 фермын (тэрэ тоодо 9 томо комплекс) миил дүрбэниинь лэ хоёр мянганай хэмжээндэ хүрэһэн байна.

Эдэ баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, аймаг дотор юрэнхы дээрээ үнеэн бүриһөө һүн бага һаагдана, энэ талаар бии байгаа арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ элишэлнэ. Һү һаали илангаяа нёдондо ехээр доошолоо, 1974 онойхиһоо 9,821 центнер һүн бага һаагдаа бшуу. Тиигэжэ гүрэндэ һү худалдаха 1976 оной түсэб 9.440 центнерээр дүүргэгдээгүй үлөө ха юм. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, «Заречный» совхозой [illegible] фермэнүүд [illegible] дэлдэ оронхой.

Шалгалта хэдэ үзэхэдэ, олохон фермэнүүдтэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ хангалтагүй гэжэ гэгдээ. Тугаллаха үнеэдые зүбөөр харууһалха, [illegible] һаниие һайнаар [illegible] һааха эрилтэнүүд дүүргэгдэнэгүй. Тэндэ ажалай журамай һула дээрэһээ зарим һаалишад үнеэдээ һаангүй орхижорхидог гэжэ элирүүлэгдээ.

Фермэнүүдтэ һүнэй шанар дээшэлүүлхэ тухай хүсэд шангаар оролдоногүй, ариг сэбэрые сахиха гурим баримталагданагүй. Тиимэһээ 1976 оной туршада гүрэндэ худалдагдаһан һүнэй миил 21 процентнь 1-дэхи сортоор, аяар 65,5 процентнь хоёрдохёор абтаһан байна. 297 центнер һүн голохдожо, гэдэргээ бусаагдаа. Иигэжэ ажахынууд арба гаран мянган түхэригэй гарзада ороо бшуу.

Зүгөөр мүнөө жэлдэ аймагай ажахынуудта һү һаали дээшэлүүлхэ талаар шангаар тэмсэжэ байна. Үнгэрһэн хоёр һарада 1974 оной энэ үеынхиһөө 1.500 центнер һүн ехэ һаагдаа. Март һарада һү һаалга зарим тэды нэмэнхэй.

Эгээл иимэ харюусалгатай сагта аймагай түрүү һаалишад болон һаалиин фермэнүүдые эрхилэгшэд сугларжа, саашадаа хэхэ ажал тухайгаа хөөрэлдэһэниинь һайшаалтай, ехэ туһатай байха гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ аймагай колхоз, совхозууд нёдондо [illegible] хамта 117 мянган центнер һү [illegible] оруулха ёһотой. [illegible]

[illegible] социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабарияа хандуулхабди гэжэ мэдүүлээ.

Үнгэрһэн жэлдэ даалтагдаһан 30 үнеэнэйнгээ тус бүриһөө 3.212 килограмм һү һааһан Булагай комплексын оператор Л. Ф. Нагаева:

— Манай һаалиин комплексын коллектив жэлэй эхинһээ хойшо сүүдхадээ 950 килограмм һү нёдондоной энэ үеынхиһөө үлүү һаана, 850 килограммаар ехэ худалдана. 3.500 килограмм һү үнеэнһээ һааха уялга абанхайб. Тэрэнээ дүүргэхын тула һү ехээр лэ һааха гэжэ үдэр бүхэндэ оролдоноб. Манай бүхы һаалишад-операторнууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, үсэд шангаар ажаллана. Комсомол - залуушуулнай фермээрээ үнеэн бүриһөө 2.300 килограмм һү һааха гэжэ шиидээд, «Октябрьский» совхозой залуу һаалишадтай мүрысөөнэй договор баталанхай.

«Заречный» совхозой Енхорой фермын залуу һаалишан Г. Г. Коржева:

— Һаалишан болоһоор 3 жэл хүдэлбэб. Анхан гунжадые абажа, өөрөө тугаллуулаа һэм. Гунжадаа түрэлтэдэнь һайса бэлдэһэн хүм. [illegible]

— Һү һаалгаар гээгдэлһээ гараха аргатайбди. Юрэдөө үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ шадаал һаа, ехэ һү һааха. Урда үдэрэйнгөө һаам бага багаханааршье һаа, нэмээхэ гэжэ оролдобол, 2,5—3 мянганай дабаан дабагдаха. Гадна һүнэй шанар тухай ехээр анхарха саг ерээ. Бидэнэр үдэр бүри үнеэдэйнгээ байрые, хэбтэриие сэбэр, хуурай байлгаха гэжэ оролдонобди. Амһартануудаа тон нарин һайнаар угаанабди. Һүеэ хэдэн дабхар шүүрээр сэбэрлэнэбди. Үнеэдэйнгээ дэлэн бүлеэн уһаар угаагаад, сэбэр аршуулаар аршадагбди. Иигэжэ ажаллаһанай ашаар үнгэрһэн хоёр һарада гүрэндэ худалдаһан һүнэймнай 98,3 процентнь 1-дэхи сортоор абтаа.

Ленинэй орденто Борьёогой совхозой Нутын һаалиин фермые даагша П. И. Линейцева:

— Манай фермын 17 һаалишанай 15-ниинь хоёр мянганай дабаа гаталанхай. Үнгэрһэн жэл фермээрээ үнеэн бүриһөө 2.467 килограмм һү һаажа гараабди. Эды шэнээн һү һааха арга боломжо аймагай фермэ бүхэндэ бии гэжэ һанагдана. Манай үнеэтэ бусад ажа[illegible]

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ПРИАМУРИИН ТАРЯАНАЙ ПОЛИ

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр.). Хизаарай урда нютагуудай ажахынууд эртын ороһото ургамалнуудые тарижа захалба. Амарай, «Пограничный» ба бусад совхозуудай механизаторнууд түрүүшын зуураад гектарта тарилга хээ.

Алас-Дурна зүгэй таряашад «Хабарай тарилгые — агротехническэ үндэр хэмжээндэ!» гэһэн уряа доро ажаллажа байнхай. Ороһото ургамалнууд намарай паар дээрэ гол түлэб тариигдаха юм. Нэгэдэхи, хоёрдохи классай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэгдээ. Нёдондонойхиһоо 12 процентээр ехэ үтэжүүлгэ таряанай полидо оруулагдаха байна.

Ажахынуудта онһожоруулагдамал 400 гаран звено эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Городойхид-трактористнууд, жолоошод, бусад мэргэжэлтэд эдэнэртэ туһалалха ерэбэ. Слесарь-заһабарилагшад бригаднууд, мастерской-летучканууд поли дээгүүр ходо ходо ябажа, машина ба түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрхэдэ, заһабарилдаг байха юм.

Агуухэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэн, Приамуриин таряашад нёдондонойхиһоо 20 мянган центнерээр ехэ ороһо гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ.

ТАРИЛГААЯ — БОГОНИ БОЛЗОРТО

ЧИМИШЛИ (Молдавиин ССР). (ТАСС-ай корр. Н. Орлов). Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын полевой стандагтаар эрэбэ. «1977 оной хабарай тарилгые богони болзорто үрэн һайнаар үнгэргэхэ» гэһэн плакат эндэ харагдана.

Агуухэ Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй XXV съездын ба профсоюзуудай XVI съездын материалнуудаар, библиотекээр, газетэ болон журналнуудаар үзэл суртаалай хүдэлмэриин нүүдэл түбые колхозой партком хангаһан байна. Кукуруза болон наран сэсэг дары түргэн тарихын түлөө мүрысөөндэ илагшадые урмашуулха гуримуудтай, механизаторнуудай уялгануудтай. Хабарай тарилтын үедэ лекционно ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэбүүдтэй эндэ танилсажа болоно.

Үшөө 24 агитвагон полевой станууд дээгүүр ябуулагдажа бэлдэгдэхэнэ. Партиин райком ба ажахынуудай партийна эхин организацинууд эдэ үдэрнүүдтэ [illegible] ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэбүүдые табижа байхал. Ниитын 200 гаран библиотекэ нэгдэжэ, тематическэ выставкэнүүд эмхидхэгдээ.

Механизаторнууд хабарайгаа тарилгые богони болзор соо үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ. Хабарай эртын тарилга, тодорхойлон хэлэхэдэ, гурбанай орондо хоёр үдэр соо дүүргэгдэхэ. Кукуруза болон наран сэсэг тарилга 3—5 үдэрөөр хорооhохо гэжэ хараалагдаһан байна.

АЖАЛАЙ БОЛБОСОРОЛОЙ АТТЕСТАТ

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). Эндэхи часай нэгэдэхи заводто «Ажалай болбосоролой аттестат» абахын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулха талаар заводой комсомол комитедэй ба һурган хүмүүжүүлэгшэдэй [illegible] дурадхалаар тэрэ эмхидхэгдэһэн байна.

Залуу мэргэжэлтэдые һурган хүмүүжүүлхэ дүнгүүдые согсолходоо, залуу хүдэлмэришэдтэ [illegible] «Ажалай болбосоролой аттестат» барюулагдаха юм. [illegible]

Инструментальна цехэй коллектив ветерануудай үүсхэлые түрүүлэн дэмжэбэ. Предприятида тус коллективые хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шадабариин университет гэжэ нэрлэхэ ёһоороол нэрлэдэг юм. Эндэ 350 һурган хүмүүжүүлэгшэ тоологдоно. Хабсаргагша Н. Трифонова, заһабарилагша В. Старостин гэгшэд тус заводто 20 гаран хүниие мэргэжэлдэ һургаа. Эдэнэр «Москва хотын эрхим бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ хүртэжэ һэн.

БАМ—АГРАРНА РАЙОН

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр. В. Огай). Байгал-Амарай түмэр замай зүүн зүгэй участогай баригдажа байһан Амарай областьдо Ленинградай эрдэмтэд [illegible] Н. И. Вавиловай нэрэмжэтэ [illegible] опорно пункт Зейсэ районой «Сосновоборский» [illegible] эмхидхэгдэн байгуулагдаа.

— Энэ шэнжэлгын үргэн ехэ талмай дээрэ овощой ургамалнуудай 500 шахуу, хартаабхын—150, тэжээлэй ургамалнуудай 350 сортын үрэһэн шалгагдаха байна,— гэжэ институдай директор, ВАСХНИЛ-ай академик Д. Д. Брежнев хөөрэнэ.— Ерэхэ жэлдэ Амар шадарай нютагуудта [illegible] аргатай болохо юм.

Эрдэм шэнжэлгын гуша гаран институд, [illegible] ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин президиум энэ хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилжэ байна.

ШЭНЭ ГАЗЕТЭ

КИШИНЕВ. (ТАСС-ай корр. Р. Хоменко). Молдавиин ССР-эй Арадай гэгээрэлэй министерствын, техническэ мэргэжэл олгохо талаар республикын Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй, дээдэ һургуулиин ба научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай республиканска комитедэй орган — «Ынвэцэмынтул публик» («Арадай гэгээрэл») гэжэ газетын түрүүшын номер Кишиневто барлагдан гараба. Молдавиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь [illegible]

ХАДАТА ХҮНЭЙ СОЁЛОЙ ОРДОН

УРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

АССР-эй Вер- Соведэй Президиум дай коллективүү- хүн зоной үмэнэ гүй- дай, аймагай Сове- тадуудай тоосодог тухай» асуудалаар Хо- аймсоведэй гүйсэдко- түрүүлэгшэ Г. Н Боро- хэлэһэн элидхэлые за- дээрэ шагнажа, тус- тоол баталэн абаһан Нютагай Соведүүд тэдэнэй гүйсэдхэхэ ууд КПСС-эй XXV шиидхэбэринүүдые, тухай хуулинуудые эмхидхэлэй хү- һайжаруулаа, ара- ажахын түсэбүүдые гэдэ, социалис уял- бэелүүлгэдэ ажал- оролсуулхэ талаар бага ажал хээ гэжэ Пре- тэмдэглээ.

агай промышленна риятинууд табан жэлэй жэлдэ продукци гаха түсэбөө 104,5 дүүргэһэн байна. дай хүдэлмэришэд үбэлэй туршада ажаллажа, байгша 1-дэхи квартал да гү- мяха, һү, үндэгэ ху- түсэбөө болзорһоонь дүүргээ.

агай Совет эмхид- хүдэлмэрииe нилээд улһан байна. Сове- гүйсэдкомууд болон ууд өөһэдынгөө ябуулгаар коллекти- хүн зоной үмэнэ саг соогоо тоосодог болоһон байна. Тиигэжэ һунгагшадтайгаа холбоо барисаагаа нилээд һайжаруулаа. 1976 оной туршада бүхы һуурин тосхонуудта суглаанууд боложо. нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд ажалшадай үмэнэ хэһэн хүдэлмэрэе тоосоһон байна. Тэдэ суглаануудта һунгагшадай нилээд олониинь хабаадалсаа. Ашангын, Үдын, Дэдэ-Хүрбын сельскэ, сомоной Соведүүдэй, Хоринн посёлково Соведэй гүйсэдкомуудай тоосоонуудта зорюулагдаһан ажалшадай суглаанууд эмхитэй һайнаар үнгэрөө.

Аймагай Соведэй гүйсэдком ажалшадай 11 коллективтэ тоосоһон байна. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой таһагууд 27 коллективтэ зарлагдаһан суглаанууд дээрэ тоосоонуудые хэбэ.

Депутадууд һунгагшадтайгаа улам нягта барисаатай боложо байна. Соведүүдэй гүйсэдкомууд һунгуулиин округуудта ажалаа хэхэдэнь, депутадуудтаа нилээд һайнаар туһалдаг болоо. Тоосоонуудые хэхэ болзор гаргагдана, хэрэгтэй материалнуудаар хангана. Энээнэй ашаар депутадуудай нилээд олонхинь һунгагшадтайгаа сар соогоо уулзадаг, өөрынгөө хэжэ байһан ажал тухай, Соведүүдэй ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэдэг болоһон байна. Тиигэжэ 1976 ондо 350 депутадай 322-ынь һунгагшадайнгаа урда тоосоонуудые хэбэ.

Депутадууд болон Соведүүдэй гүйсэдкомууд һунгагшадайнгаа захяануудые дүүргэхэ талаар бага бэшэ оролдолго гаргана.

Гэхэтэй хамта, Соведүүдэй гүйсэдкомой болон депутадуудай тоосоонуудые эмхидхэхэ талаар Хоринн аймагай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ зарим дутуу дунданууд бии байһаар гэжэ республикын Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэһэн байна.

Хэдэ хэдэн газарта Соведүүдэй тоосоото сессинүүдтэ олохон депутадууд үгы байгаа, ажалшадай суглаанууд эдэбхи багатайгаар үнгэрөө. Эрхэтэдэй хабаадалгатайгаар болоһон суглаануудай протоколнууд хаа хаанагүй саг соогоо бэшэгдэнэ гэхын аргагүй. Ажалшадай дурадхалнууд болон шүүмжэлхы ажаглалтанууд хараада абтанагүй. 1976 ондо аймгүйсэдкомой зарим таһагууд, хүдөө ажахын управлениин, финансын, элүүрые хамгаалгын, юрэнхы, мүн бусад таһагууд 1976 ондо нэгэшье тоосоогүй. Депутадуудай бүлэг бүлэгөөрөө тоосодог гурим аймаг дотор бии байһаар. Һунгагшадтайгаа нигэжэ тоосоходонь депутат бүхэнэй харюусалга бага болгоно. Депутадайнгаа уялгануудые, Соведүүд болон тэдэнэй органуудай шиидхэбэринүүдые зарим депутадуудай ямараар дүүргэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые зарим Соведүүд нэгэшье шагнажа үзөөгүй байгаа.

Зарим Соведүүд болон депутадуудай ажал ябуулгада бии байһан һайн дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ асуудалда аймагай Соведэй гүйсэдком һаналаа багаар табина.

Зарим Соведүүд, тэрэ тоодо Улаан-Одоной, Краснопартизанска Соведүүд үүсхэл багатайгаар ажаллана, ажахын, социально-культурна зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлнэгүй.

Хоринн аймагай Соведэй, мүн поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхажа, зохихо хэмжээнүүдые абахыень, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхыень, ажалшадай коллективүүдэй үмэнэ улам һайнаар тоосохо гурим хангахыень, бүхы депутадуудай ажал ябуулга эдэбхитэй болгохыень Хоринн аймагай, поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые республикын Верховно Соведэй Президиум уялгалаа.

• • •

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ заседани дээрэ «Архидалгада эсэргүү тэмсэл шангадхаха талаар хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай аймаг доторнь хэр дүүргэгдэжэ байһан тушаа Хяагтын аймсоведэй гүйсэдкомэй түрүүлэгшэ И. П. Осеевэй элидхэл зүбшэн хэлсээд, зохихо тогтоол баталан абаа.

УРҺАЯА ТУРШАГШАД ОЛОШОРНО

(Эдир бэшэгшэдэй 4-дэхи слёдһоо)

Р бэшэгшэдэй 4-дэхи 40 гаран хүн хабаа- байна. Эдэмнай удта үнгэргэгдэһэн дта хабаадаад, рес- анска слёдто хабаа- аар зууршалагдаһан ээ зуура, республи- слёдто зууршалаг- бүхы үхибүүд ерээгүй. хэдэ, январь һараһаа тэдэнэй хүдэлмэ- рэй комисси танилса- римүүдыень шэлэһэн Бүхы дээрэ 300-аад суглуулбари, план- бэжэлэгдээ.

үүдэй эльгээһэн зо- удые гурбан һарын а наряар шэнжэлһэн, икын шангай лау- этесса Ц-Д. Дондоко- эрэнгы һонин элид- Эрдэмтэ, поэт И. А. Буряадай АССР-эй зохёолшодой холбооной ьтант Ц. Р. Галанов дтэ нилээн һургаал р үгэнүүдые хэлэһэн

ондо үнгэрһэн 3-да- той сасуулжа үзэхэ- ээ жэлэйхинь юугээ- иин байгааб? Нэгэдэ- гэдэхи шан хадаа ошохо хоёр путёв- а тээнь ВЛКСМ-эй эдир бэшэгшэдэй слё- дэлмэридэ хабаада- байһанаа, мүнөө жэл- адалсажа, бэшэдэг дтэ хүлеэгдээгүй бэ- рюулба гээшэ. Хоёрдо- мүнөө жэлдэ 10-дахи һурагшад анха тү- эхээ хабаадалсаба. эрдэмэй аттестат ажабайдалай үргэн арахаяа байһан эдир- хабаадахадаа, слёдые отой болгожо үгөө тэмдэглэхээр. Гурба- шүлэгэй нюуса шу- ар илгарһан хоёр нү- намартаа болохоор һэн залуу уран зохёолшодой X конференцидэ хабаадахаар эдир бэшэгшэдэй слёт зууршалба.

1975 ондо Захааминай аймагай Мэлэ-Бортын найман жэлэй һургуулиин 7-дохи классай һурагша Надя Шагдурова повесть асараад, олониие һонирхуулаа, гайхуулаа бэлэй. Мүнөө жэлдэ повесть асарһан хүн үгы байгаа. Гэбэшье ялас гэмэ шүлэг, рассказ асарһан эдиршүүл яһала олон байгаа даа. Жэшээнь, «Жаргал». мүн ондоошье һайн. уран һайхан шүлэгүүдые бэшэһэн Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин 6-дахи классай һурагша **Бавасан Гомбоев**, «Бүхэ Дамба» гэжэ зохидхон рассказ, «Баабгайн ушаралта ябадал» гэжэ өөрынгөө онтохон, мүн арадай аман үгын гуримаар оньһон үгэ, таабаринуудые зохёогоод асарһан **Жаргал Армаев** (Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин 4-дэхи класс) гэгшэд «Артек» ошохо золдо тудаба.

Еһотой уянгата һайн шүлэгүүдые бэшэһэн, мүн тэдэнээ уран гоёор уншажа шадаһан **Лена Цыбикжапова** (Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын дунда һургуулиин 10-дахи «А» класс) ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Залуу уран зохёолшодой X конференцидэ хабаадалсаха болоо.

Эдир бэшэгшэдэй 3-дахи слёдто Зэдын аймагай Инзагатын дунда һургуулиин багша ерээд:

— Нэгэ бэрхэ һурагшамни слёдто ерэжэ шадабагүй. Шүлэгүүдыень уншажа үгэһүү, — гээд, яһала һонин, нютагаа магтаһан, байгаали зураглаһан шүлэгүүдые уншаа бэлэй. Тиигээд иигэжэ нэмээ һэн:

— Энэ хүбүүн Шойморданов Рахмет гэжэ нэрэтэй. Татар яһанай.

Слёдой жюридэ һууһан гэшүүд тэрэнэй шүлэгүүдые һонирхон, хүбүүнэй нэрые хадуужа абаһан байгаа. Харин мүнөө жэлдэ Рахмет бэеэрээ ерэжэ, бидэниие шүлэгүүдтэеэ танилсуулаа. Рахмет түрэһэн нютаг Инзагатаяа магтана, шог ёгто шүлэгүүд соогоо архинша хойрог хүнүүдые наадална. Хүбүүн буряад хэлэ яһала һайнаар мэдэнэ. Зүгөөр нютагай хэлэнэй шэнжэ шүлэгтэнь, хэлэлгэдэнь бии. Тиимэшье байнгүй яахаб даа.

4-дэхи слёдой жюри **Рахмет Шоймордановые** залуу уран зохёолшодой X конференцидэ хабаадахыень зууршалба.

Олон хүн ВЛКСМ-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Түрэл буряад хэлэндээ, литературадаа шабинараа дуратайгаар хүмүүжүүлжэ, тэдэнэрэй дундаһаа уран зохёолдо һэдэбтэй хүүгэдые элирүүлхэ талаар айхабтар ехэ юумэ хэжэ байдаг багшанарые магтаалай үгөөр дурдангүй гарахын аргагүй. 4-дэхи слёдой хүдэлмэридэ буряад хэлэнэй багшанар — Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиһаа **Х. Д. Дамдинова**, Доодо-Ивалгаһаа **Ц. Б. Бальжинимаева**, Түнхэнэй аймагай Толтойн һургуулиһаа **С. Д. Сотникова**, Барханһаа **Б. Д. Будаева**, Инзагатаһаа **А. Х. Дамбаева**, Баргажанһаа **Х. Т. Бамбарова**, Суулгаһаа **Т. С. Санжиева**, Хэжэнгэһээ **Д. Г. Гармаева**, Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда һургуулиһаа **С. З. Дымбрылова**, Ноёхонһоо **Е. Д. Ванкеева** гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Бүхы дүнгэй гаргагдаад, багшанарай хэлэһэн үгын шагнагдаад байхада, иимэ юумэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Эдир бэшэгшэдэй слёт хадаа предметнэ олимпиадаһаа юугээрээ илгарнаб гэжэ зарим нүхэд мүноо хүрэтэр ойлгоодүй байна хаш. **Эдир бэшэгшэдэй слёт хадаа уранаар зохёолгын талаар бэлигтэй үхибүүдые элирүүлхэ, тэдэнэй нэрые хадуужа абаад, саашанхи ургалтадань туһалха хэмжээ хараалха зорилготой юм.** Слёдто иимэ гү, али тиимэ темээр бэлдэгты гэһэн даабари һургуулинуудта үгтэхэ ёһогүй. Тиигэбэл үхибүүдэй өөһэдөө зохёохо, тэдэнэй «фантазияа гүйлгэхэ» хэрэгтэ шүдэр болохо бшуу. «Уран зохёол гээшэ урогто бэшэһэн сочинени, найруулга бэшэ юм», — гэжэ элидхэлшэ слёт дээрэ тэмдэглээ һэн.

Слёт хадаа хоёр жэл соо нэгэ удаа үнгэрдэг байхаар хараалагданхай. Тиимэһээ слёдой болохогүй жэлдэ литературна кружогуудай гү, али нэгэдэлнүүдэй кустовой слёт үнгэргэхэ байгаа гэһэн Ц-Д. Дондоковагай дурадхалые дэмжэхээр гэжэ һанагдана. Тиигэбэл арадай гэгээрэлэй таһагууд, ВЛКСМ-эй райкомууд, багшанар уран зохёолшодые хабаадуулан, бэшэдэг үхибүүдэй һонирхолые бадарааха арга зам олохо һэн. Тиихэдэ үшөө нэгэ иимэ дурадхал байна. Шүлэг, зохёол бэшэдэг ород һурагшад мэргэжэлтэ туһаламжа абанагүй үлэшэнэ гү даа гэжэ һанаагаа зобохоор байна. Тэдэнэр литератураар үнгэргэгдэдэг олимпиадада хабаададаг. Зүгөөр литературна олимпиада хадаа имагтал тус предмедэй уйтан хэмжүүрһээ халидаггүй, тэрэнэй хүдэлмэридэ уран зохёолшод олоороо хабаададаггүй. Тиимэһээ эдиршүүл туһатай һайн зүбшэл абаха аргагүйдэнэ. Харин тэдэниие слёдто хабаадуулбал, мэргэжэл һайнтай ород зохёолшод хабаадажа, ородоор бэшэдэг һурагшадта туһатай зүбшэл үгэхэ һэн хаш.

Юрэдөө, бэшэдэг, гуурһаяа туршадаг эдиршүүл слёдһоо слёдто олошорно. Удаадахи слёдто бүри олон болоод байха гэжэ этигэхээр даа.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ын аймагай Новоселенгинскын больницын тера- ческэ таһагта 20 гаран жэлдэ коммунис ажалай Екатерина Бадмажаповна Болотова ахалагша сестрагаар хүдэлдэг юм. Больница соогоо мэ- болоһон медсестра нилээд олон залуу хүдэлмэри- ые һургаһан, дүй дүршэлөө халан үгэлсэһэн байна.

АГ ДЭЭРЭ: медсестра Е. Б. Болотова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АТЕИЗМЫН БУЛАН

САГ ҮРГЭЛЖЭ ЯБУУЛХА ХЭРЭГ

Социалис байгуулалтын эрхэ байдалда шажанай хүсэ нүлөөнэй улам һуладажа байһан ушар общественн хүгжэлтын жама ёһо мүн шуу. Материалис үзэл бодолой бүрилдэһэнэй, мүнөөнэй эрдэм техникын улам хүгжэжэ байһанай ашаар шажан мүргэлдэ шүтэгшэдэй тоо жэл ерэхэ бүри үсөөрнэ. Шажан мүргэлһөө сүлөөрхэ ябадал тухай К. Маркс иигэжэ хэлэһэн байдаг: «Атеизм гээшэ бурхан үгы гэдэг, тиигэжэ буруушаалгын үндэһөөр хүнэй ажабайдалые лаблан баталдаг юм».

Байгаалиин ба общественн үзэгдэлнүүдые шажан тад буруугаар харуулдаг үүргээ общественн хүгжэхэ тудам бараха юм. Ламын шажанай эгээл энэ шэглэлыень Буряадай жэшээ дээрэ элеэр харанабди. Манай гүрэндэ шажанай ангиин үндэһэнэй түшэг тулгууринууд үгы хэгдээ. Гэбэшье, К. Марксын хэлэһээр социализмын үедэ «хуушанай общественн хог үлэгдэлнүүд үшөөл үлэхэ...» Тиимэһээ иимэ үзэгдэлнүүдтэ анхаралаа ходо табижа байха тухай КПСС-эй XXIV ба XXV съездын материалнууд соо хэлэгдэһэн байдаг. «Шэнэ совет хүнэй шэнжэ шанар, тэрэнэй коммунис үзэл бодол хуушанай үлэгдэлнүүдтэй саг үргэлжэ хатуу шанга тэмсэлдэ бүхэжэдэг», — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXIV съезд дээрэ тэмдэглээ һэн.

Атеис хүмүүжүүлгэ ламын шажантай тэмсэлдэ горитой үүргэ дүүргэдэг юм. Ламанар ба бурханда һүзэгтэйшүүл шажанайнгаа амиһые бүри удааруулхын тула ехэ хүдэлмэри ходо ябуулжа байдаг. Мүнөө шажан мүргэлдэ эсэргүү тэмсэлэй шэнэ шата оронхой. Бүхы совет хүнэй сэдьхэл бодолдо материалис үзэл бодол бүрилдүүлхэ гээшэ энэ шатын гол зорилго болоно. Социализмын хүгжэхэ тума шажан үгы болохо гэжэ К. Маркс хэлэһэн байдаг. Коммунис байгуулалтын амжалта шажан мүргэлдэ ехээр нүлөөлжэ, һүзэг мүргэлтэйшүүл үсөөрнэ.

Энээниие батадхахын тулада социологическа шэнжэлгэнүүдэй зарим тэды дүнгүүдые хөөрэхэмнай. Тус шэнжэлгэнүүд Буряадай АССР-эй Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 1971 ба 1976 онуудта үнгэргэгдэһэн байна. Шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдэй ёһоор атеизмдэ ба ламын шажанда хүнүүдэй ямараар хандадагһаа уламжалһан хэдэн бүлэгүүдые элирүүлээбди. Наһаа хүсэһэн хүдөөгэй зоной диилэнхи олониинь материалис үзэл бодолтой гэжэ хүдэлмэриин дүнгүүд харуулна. Эдэ дүнгүүдэй ёһоор шэнжэлэгдэһэн зон хэдэн бүлэг болгогдожо хубаагдаа. Еһотой атеистнүүд, һүзэггүйшүүл, шажанда болон атеизмдэ анхаралгүйгөөр хандагшад, хэлбэржэ байдаг һүзэгтэйшүүл, шажан мүргэлдэ шүтэгшэд гэһэн бүлэгүүд болгогдоһон байна.

Уншагшадай анхаралые иимэ баримтануудта онсоор хандуулнабди. Манай шэнжэлгэнүүдтэ хабаадуулагдаһан зоной олонхинь 50—60-аад болон үшөө дээшэшье наһанай зон. Сэлэнгын аймагай XX партиина съездын нэрэмжэтэ колхоздо 1971 ондо шэнжэлгэдэ хабаадуулагдаһан зоной 36,7 процентнь бурханда һүзэгтэй, 63,3 процентнь һүзэггүйшүүл гэжэ тодорһон юм. Харин энэл нютагта 1976 ондо хэгдэһэн шэнжэлэлгэ эндэхи зоной дунда һүзэг мүргэлтэйшүүлэй үсөөржэ байһые харуулаа. Бурхан бии гэдэг хүнүүдынь 20,6 процент, атеис үзэлтэй зониинь 79,4 процент болоод байгаа. Тиимэһээ энэ баримтада үндэһэлэн, шажан мүргэлдэ шүтэгшэдэй тоо үсөөрнэ гэжэ хэлэхэ аргатай болонобди. Гэхэтэй хамта, шажанда шүтэдэг ба атеис үзэл бодолтой зоной ухаан бодолой, мүн абари зангай онсо өөрсэ зүйлые харалтай.

«Еһотой атеистнүүд» шажанай хархис уг удхые мэдэрдэг, шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Харин «һүзэггүйшүүлэй» бүлэг шажан гээшэ оршолонто дэлхэйн үзэгдэлнүүдые тад буруугаар харуулдаг номнол гэжэ мэдэржэшье байгаа һаа, тэрэнэй урдаһаа эсэргүү эдэбхитэй хүдэлмэри ехэнхидээ ябуулдаггүй. Тиимэ һэн тула тэдэнэр бэлэдхэл һайнтай пропагандистнар атеис хүмүүжүүлгэ ябуулха зэргэтэй гэдэг. Иимэ һанал бодолтой зон яһала олон.

Хэнэйшье мэдэһээр, «шажанда болон атеизмдэ анхаралгүйгөөр хандагшадай» үзэл бодол хүсэд бүрилдөөгүй дээрэһээ атеизмдэ хамаагүйгөөр хандажа, шажан мүргэлөөр ехэнхидээ һонирходог шуу. Ноёхоной XX партиина съездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда иимэ хүн зон олон байгаа. 1971 ондо эндэ шэнжэлүүлэгдэһэн зоной 57,9 процент тус бүлэгэй хүнүүд болоно.

«Хэлбэржэ байдаг һүзэгтэншүүл» шажан мүргэлдэ шүтэлгэдэ хабаадалсадаг байна. Тус бүлэгтэ ородог зоной тоо үсөөн гэжэ шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүд тодорхойлоо. Тиимэһээ атеис хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэнэй дунда эдэбхитэйгээр ябуулагдабал, энэ бүлэгэйхидые материалис үзэл бодолтой болгохо асуудал шиидхэмээр байна.

Сэлэнгын аймагай XX партиина съездын нэрэмжэтэ колхоздо 1976 ондо 17,1 процент хүн зон шэнжэлүүлэгшэдэй дунда шажан мүргэлдэ шүтэдэг байгаа. Мүнөө энэ бүлэгэй зоной тоо үсөөржэ байна. Тиихэдэ «шажан мүргэлдэ шүтэгшэдэй» дунда мухар һүзэгтэн үгы болоо, мүн тэдэнэй бурханда шүтэлгэнь һуларжа байна.

Шэнжэлгэнүүдэй дээрэ дурсагдаһан дүнгүүд шажанда шүтэгшэд, мүргэгшэдэй үсөөржэ байһые харуулна. Мүн шажан мүргэлдэ этигэдэг зоной дунда атеис хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин амжалтатай байхын тулада тэдэнэй бүлэгүүдые хараадаа абаха шухала гэжэ тобшолол шэнжэлгэнүүдһээ хээбди. Тиигээд лэ байхада «Добтолхы материализмын удха шанар тухай» гэһэн В. И. Ленинэй зохёолдо хэлэгдэһэн һургаалые ажабайдалдаа гүйсэд бэелүүлжэ шадаха байнабди.

Мүнөө үедэ бүлэгүүдые наһанайнь, мэргэжэлэйнь ба эрэгтэй, эмэгтэй талаһаань абаад харая. Мүн манай хэһэн шэнжэлгэнүүд соо эдэ зоной дунда эхэнэрнүүдэй тоо эрэшүүлэйхидэ орходоо гурба дахин шахуу олон байба. Тээд энэншье буруу бэшэ. Юуб гэбэл, урданай буряадуудай дунда эхэнэр хүнэй эрхэ хаһагданхай байгаа бшуу. Тиимэһээ олон эхэнэрнүүдэй һүзэг мүргэлтэй байһаниинь гайхалгүй.

Эдэ тобшололнуудай ёһоор, наһатай болоһон ба эхэнэр һүзэгтэнэй дунда атеис хүдэлмэри улам үргэнөөр, хүсэ нүлөөтэйгөөр ябуулха шухала гэжэ элирнэ.

Хүнэй һуралсал, мэргэжэл болбол шажан мүргэлдэ шүтэгшэдэй хараа бодолдо тусхай һуури эзэлнэ. Һүзэгтэйшүүлэй олонхинь эрдэм һургуули багатай зон.

Залуушуулай диилэнхи олониинь, мүн хүдөөгэй интеллигенци атеис үзэл бодолтой байдаг. Эдэнэр бултадаа эрдэм һургуулитай, мэргэжэлтэй зон. Эдэнэр коллективэйнгээ ажал ба ниитэ байдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Иимэ хүнүүд ажабайдалда шажан мүргэлэй огтошье нүлөөлдэггүйе мэдэрэнхэй, ойлгонхой зон. Мүнөө манай гүрэндэ бүхы залуушуул юрэнхы дунда эрдэмтэй боложо байна. Энэ хэрэгэй бэелүүлэгдэжэ байһан ушар атеис үзэл бодолтой хүнүүдые хүмүүжүүлгэдэ нилээдгүй ехэ үүргэ дүүргэжэ байна.

Ахамад ба дунда наһатайшуулые ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй. Эдэнэрые Соведүүдэй, эхэнэрнүүдэй арадай хиналтын бүлэгүүдэй, нүхэдэй сүүдэй ба бусад ниитэ эмхинүүдэй ажал ябуулгада саг үргэлжэ хабаадуулхаар байна.

Атеис хүмүүжүүлгэдэ ажалшадай политическэ һуралсал өөрын тусхай үүргэтэй. Юуб гэхэдэ, марксизм-ленинизмын һургаал атеис үзэл бодол бүрилдүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Мүн тиихэдэ арадай ёһо гуримуудые хараада абан, һайндэрнүүдые, шэнэ ёһо заншалнуудые шадамар бэрхээр ходо үнгэргэжэ байха хэрэг атеис хүдэлмэридэ нүлөөтэй юм.

Дээрэ дурсагдаһан шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэриин онол аргануудые хамтадхан, нэгэ гол шэглэлээр ябуулбал, ашатай туһатай байха. Энэ хэһэн шэнжэлгэнүүдтээ үндэһэлэн, ямар тобшололнуудые хээбибди гэхэдэ, шэнжэлгэнүүдтэ хабаадуулагдаһан зоной диилэнхи олониинь һүзэггүй зон. Хүн зоной дунда ламын шажанда шүтэгшэдэй тоо үсөөн. Гэбэшье, һүзэг мүргэлтэй зоной дунда атеис хүмүүжүүлгэ мүнөө сагта ходо ябуулагдажа байха ёһотой.

М. ЗОМОНОВ.
философиин эрдэмэй кандидат,
В. ЦЫБИКЖАПОВ.
технологическа институдай научна коммунизмын кафедрын ахалагша багша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БОЛГАРИ. А. Халачевай нэрэмжэтэ бүд нэхэдэг комбинат республикын түрүү предприятинуудай тоодо батаар оронхой. Тус комбинадай нэхэһэн гоё һайхан бүдүүдые дэлхэйн олон гүрэнүүд дуратайгаар худалдан абадаг. Комбинадай хүдэлмэришэд Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоходоо, жэлэй түсэбые байгша оной сентябриин 9-дэ дүүргэхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ГДР. «Карл Цейс Иена» комбинадай хабсаралгын цех. Энэ цехтэ Топократ түхэлэй оптическа приборнууд хабсаргагдана. Комбинадай бүтээһэн элдэб түхэлэй приборнууд харин олон оронуудта мэдээжэ болонхой. Республикын энэ түрүү предприяти Агуу Октябриин 60 жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтаха хүдэлөөндэ оролсонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ТҮҮХЫН МАТЕРИАЛНУУДЫЕ СУГЛУУЛНА

Забайкалиин түүхэ гайхамшаг олон хүнүүдэй ажабайдалтай холбоотой. Хаанта засагай үедэ энэ хизаар сүлэлгын газар байһан юм.

Александрово-Заводской районой газар дээрэ декабристнуудай, демократ-революционернүүдэй, ородой түрүүшын революциин, граждан дайнай баатарнуудай ажал ябуулгатай холбоотой дурасхаалта газар олон. Акатын, Алгачинай түрмэнүүдэй ханануудай үлэгдэл Забайкалиин үнгэрһэн һүрөөтэ сагые манда һануулна. Александровский завод гэжэ һууринда Н. Г. Чернышевскиин гэр-музей оршодог. Энэ гайхамшаг хүнэй дурасхаалые хүндэлхэеэ жэл бүри олон мянган хүн эндэ ерэдэг юм. Нэгэ зал соонь энэ демократ-революционер тухай хэлэгдэнхэй. нүгөө залайнь стенднүүд Забайкалида Совет засаг тогтоохын түлөө, хүдөө ажахые хамтаруулхын түлөө тэмсэлые харуулна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадта зорюулагдаһан стенднүүд мүн лэ бии.

«Хэншье, юуншье мартагдаагүй» гэһэн уряа доро хүдэлжэ, музейн хүдэлмэрилэгшэд нютагай, районой түүхэдэ хабаатай шэнэ шэнэ материалнуудые бэдэрхэ ябуулга хэдэг байна.

Районой түб һууринда дурасхаалай комплекс бариха түсэбтэй юм. Акатын түрмын ханын үлэгдэлнүүд, декабрист Лунинай шарил, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадагшад энэ комплексдо харуулагдаха. Граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудай баатарнуудта зорюулагдажа табигдаһан 22 памятник мүнөө район дотор бии. Сельскэ Соведүүд, һургуулинууд эдээниие хаража, эмхи гуримтай байлгадаг юм.

БААТАРНУУДАЙ ДУРАСХААЛДА

Забайкалида революцида, граждан дайнда хабаадаһан баатарнуудай мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаһан залуушуулай субботник эмхидхэхэ үүсхэл Краснокаменск городой комсомолшууд ба залуушуул гаргаһан байна.

ВЛКСМ-эй обкомой бюро энэ үүсхэлыень һайшаагаад, областиин предприятинууд ба ажахынуудай комсомолой организацинуудта субботник үнгэргэхэ гэжэ тогтоогдоһон байна. Забайкалида Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ унаһан баатарнуудта памятнигуудые табиха, хуушануудыень һэргээн заһабарилха хэрэгтэ субботнигһоо ороһон мүнгэ оруулха гэжэ тогтоогоо. Иимэ субботник мартын 26-да үнгэргэгдөө.

УЛААН ТУГ

Профсоюзуудай курортын Шэтын, совет 1976 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, профсоюзуудай курортнуудые эрхилдэг Центральна соведэй ба медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг 1-дэхи шатын дипломтойгоор абаһан байгаа.

Энэ түрүүшынь шан бэшэ. 1975 ондо һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө тус совет мүн лэ иимэ шанда хүртөө һэн. Энэ шан хадаа тус соведэй мэдэлэй бүхы курортнуудай, амаралтын бэйшангуудай һайн ажалай үрэ дүн мүн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ областиин курортнууд болон амаралтын байшангуудта 33 мянган хүн бэеэ аргалуулжа, амаржа гараа. Үбшэн тодорхойлхо, аргалха хэрэг нилээд һайжарһан байна.

Курортнуудые үргэдхэхэ, аргалха баазыень һайжаруулхын тулада ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Медицинын шэнэ түхеэрэлгэнүүд жэл бүри олоор абтана. Энэ хэрэгтэ 1976 ондо 20 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

ШЭНЭ МАШИНАНУУД АБТАНА

ЛАЗ-695, ЛиАЗ гэжэ түхэлэй зөөлэн һууринуудтай шэнэ автобусууд областиин түбэй хүн зон олонтой дүрэлжөөтэй газартань ябадаг боложо байна.

Аэропорт, ГРЭС болоод холын бусад районуудта байдаг ажалшадые эдэ автобусууд шэрэнэ. «Турнстын» түхэлэй шэнэ ЛАЗ гэжэ автобусууд Шэтэ Дарасун курорт хоёрой хоорондо ябадаг болохо юм. Шэтэ—Кука хоёрой хоорондо иимэ автобус табигданхай.

Шэтын 1-дэхи автомобильна предприятида мүнөө жэл 50 шэнэ автобус абтаха болонхой.

КОНКУРС БОЛОБО.

Минеральна үтэгжүүлгэ буулгадаг машинын оператор-машинистнуудай областной конкурс Борзиин «Сельхозтехникын» нэгэдэлдэ үнгэргэгдэбэ.

Нэршүүгэй, Шилкиин, Оловяннын, Сретенскын, Чернышевскиин болоод бусад районуудай механизаторнууд дүршэл шадабаряа эндэ харуулһан байна. Борзиин районһоо А. Д. Бянкин ажалай энэ мүрысөөндэ илажа гараба. Эрхүү хотодо болохо оператор - машинистнуудай зональна мүрысөөндэ энэ хүн областиин нэрэ хамгаалха болобо.

ХҮН ЗОНТОЙ УУЛЗАЛГЫН УДЭР

«Агуу Октябриин 60 жэлдэ—забайкалецуудай габшагай ажал» гэһэн темээр областиин городууд ба хүдөө нютагуудта ээлжээтэ политическэ үдэр үнгэргэгдөө.

Партиин областной комитет пропагандистнарай 13 бүлэг бүридүүлжэ, районуудта гаргаһан байна. КПСС-эй обкомой секретарьнартай, бюрогой гэшүүдтэй, таһагуудые даагшанартай, тэдэнэй орлогшонортой, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдкомой гэшүүдтэй ажалшад уулзаһан байна. Областиин управленинүүд ба организацинуудай 79 хүтэлбэрилэгшэ 25 районой ажалшадтай уулзаа.

Хүтэлбэрилхы тушаалтад. арадай ажахын мэргэжэлтэд лекци, элидхэл, хөөрэлдөө хээ. Гадна Соведүүдэй депутадууд. ажахын хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай үмэнэ тоосоһон байна. Эдэ хэмжээ ябуулгануудта 169 мянган хүн хабаадаа.

Ээлжээтэ политическэ үдэр эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Забайкалиин ажалшад Агуу Октябриин ойе һайнаар, эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада эмхидхэлэй ба политическэ хэмжээнүүдые хараалаа.

Иимэ уулзалгануудай үедэ ажалшадһаа ороһон һанамжа дурадхалнууд юу харуулнаб гэхэдэ. партиин XXV съездын, ЦК-гай октябриин (1976 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаар бэлэн байһанаа гэршэлнэ.

«ЗАБАЙКАЛЬСКИЙ РАБОЧИЙ»
газетэһээ абтаба.

Соёл культурын һонин

Шэнэ зохёолнууд

РОМАНУУДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭБЭ

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной умэнэһөө хоёр һарада нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай редакцнда шэнэ романуудые зүбшэн хэлсэлгэ һаяхан боложо үнгэрбэ.

Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Цокто Номтоевич Номтоев Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта ажаһуудаг. Тингээд Цокто Номтоевич «Тайгын мүрэн Витим» гэһэн роман һаяхан бэшэжэ дүүргэбэ.

Витим мүрэнэй хүбшэдэ, Хори нютагта Октябриин революциин толоной бадарһан, шэнэ хүнүүдэй хүмүүжэн гараһан, соёлой хубисхалай илаһан тухай энэ роман соонь хэлэгдэнэ. Мүн арадуудай хани барисаан тухай зохёол соо ехээр хөөрэгдэнэ.

Уран зохёолшо Доржи Эрдынеевэй номуудые манай уншагшад һайн мэдэхэ ёһотой. Мүнөө нүхэр Эрдынеев «Ехэ уг» гэһэн роман бэшэжэ дүүргээд байна.

Буряад орондо Совет засагай үедэ шэнэ ёһоной хүдэлмэриинэн ангиин мүндэлэн гараһан тухай, тэрэнэй хэрэгүүд тухай энэ роман соо хэлэгднэ.

Эдэ хоёр томо зохёолые зүбшэн хэлсэлгэ боложо, «Байгал» журналай ахамад редактор С. Цырендоржиев, Буряадай арадай поэт Н. Дамдинов, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ц.-А. Дугар-Нимаев, уран зохёолшод Ц. Жимбиев, Ч.-Р. Намжилов, Г. Чимитов гэгшэд тэрээндэ хабаадалсаба.

Эдэ зохёолнууд 1977—78 онуудай туршада «Байгал» журналда толилогдохоор дурадхагдаба.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Зүжэг

«БЭДЭРЭ, ОЛОХОЛ БАЙХАШ»

Ниимэ нэрэтэй зүжэгые республикымнай куклын театр һаяхан табиба. Авторынь — Абу-Бакар.

Үгэ дууладаггүй, өөрынгөө һанаашаар ходо болодог бишыхан хүбүүн, баабгайн гүлгэн хоёрой яажа тэнэһэн, элдэб ушаралта байдалда ороһон тухай энэ зүжэг соо хэлэгдэнэ.

Зүүн Сибириин соёлой институт нёдондо дүүргэжэ гараһан Петр Козец энэ зүжэгые найруулан табиба. Энэ хадаа тэрэнэй табиһан түрүүшын зүжэг болоно.

Эдир үетэндэ, багашуулда зорюулагдаһан энэ зүжэгтэ зургаан артист наадана.

Куклын театр үргэнөөр үүдэеэ сэлижэ, шэнэ зүжэгүүдтэ үхибүүдые уриһаар.

Г. ТОГОЛОЕВ.

Театр

ЗАНШАЛТА ЁҺООР

Буряадай Ленинэй ордento оперо ба баледэй театрай артистнар Братск хотын ажалшадта хоёр долоон хоногой туршада уран бэлигээ харуулһанаа бусажа ерэбэ.

СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, РСФСР-эй габьяата артистнар В. Буруев, С. Раднаев, Д.-Ж. Дашиев, Буряадай АССР-эй габьяата артистка Н. Жатнуева болон бусад эндэ хабаадаясаа.

Артистнар хоёр бүлэг боложо хубааараад, гастролиин үедэ 38 дахин зүжэгүүдые харуулаа. Братска ГЭС-эй ажалшадай «Энергетик» соёлой ордондо, модоной үйлэдбэриин комплексын «Лесохимик» соёлой ордондо зүжэгүүд табигдажа, хани халуун уулзалганууд болоо.

«Риголетто», «Русалка», «Кармен», «Травиата», «Иоланта» гэһэн оперонууд. «Арюун гоохон Ангар дүүхэй», «Хун шубуута нуур» «Большой вальс», «Испанские миниатюры» гэһэн баледүүд ажалшадай анхаралда дурадхагдаа.

Зүүн Сибириин залуу хотонуудай нэгэн болохо Братскын ажалшадта манай театр жэл бүхэндэ ошожо байдаг заншалтай.

Манай корр.

Бэлигээ—арадтаа

АЯЛГА ДУУН ЗЭДЭЛХЭНЬ

Буряадай гүрэнэй филармониин бүлэг артистнар Захааминай, Зэдын болон Сэлэнгын аймагуудай ажалшадтай, холын малшадтай уулзалгануудые үнгэргэхэеэ һаяхан мордобо. Эдэ уулзалганууд агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Буряад хүгжэмэй хүгжэлтэ тухай лекцинүүд уншагдажа, тэдэниие шагнаһан хүн зон манай республикын соёл культурын 60 жэлэй туршада хэһэн асари алхамуудтай танилсаха. Эдэ лекцинүүд «Түрэл Буряадайм дуунууд» гэһэн гаршаг доро үнгэргэгдэхэ байна.

Буряад композиторнууд Д. Аюшеев, Ж. Батуев, Б. Ямпилов, А. Андреев, С. Манжигеев, Г. Дашпылов, Б Цырендашиев, Н. Дамиранов, Ч. Павлов, Б. Гомбоев болон бусадай дуунуудые артистнар Вера Будаева, Василий Бильтагуров гэгшэд дуулажа, Виктор Гончиков хүгжэмыень гүйсэдхэнэ. Мүн тиихэдэ артист Максим Обутов буряад поэдүүдэй шүлэгүүдые уран гоёор уншана.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

Эдиршүүл

ҺУРАГШАДАЙ КОНЦЕРТ

Россошино тосхоной дунда һургуулиин һурагшад агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай концерт харуулба. Жюридэ һайшаагдаһан зарим номернуудынь шэлэгдэжэ, хүдөөгэй соёлой ордондо һаядаа болохо тоосоото концертдэ табигдаха юм.

Концертын программада оруулагдаһан СССР-эй арадуудай, залуушуулай хатар, үнгэрһэн түүхэтэ үе саг, түрэл парти, зол жаргалта залуу наһан, инаг дуран тухайда хонгёо аялга дуунууд суглараргшадай анхарал татаа. Мүн тиихэдэ һаяхан байгуулагдаһан «Синева» гэжэ дуу. хүгжэмэй ансамбль биологиин багша Ю. А. Золотоевой ударидалга доро өөһэдынгөө уран шадабари харуулаа.

Эдэ бүгэдэдэ Россошинско дунда һургуулиин директор В. Ф. Шахартуев, дуу хүгжэмэй багша Л. Н. Бояркина болон бусадай оролдолго ехэ.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын аймаг.

Һуралсал

ДЭЭДЭ ЭРДЭМТЭЙ БОЛОХОНЬ

Буряадай хүдөө ажахын институтда заочноор һурадаг нүхэд суглараад, гүрэнэй шалгалта барижа, дипломно хүдэлмэриеэ хамгаалжа байна. Шэтын областиин, Буряадай АССР-эй колхоз болон совхозуудта, хүдөө ажахын эмхи зургаануудта тэдэнэр хүдэлдэг юм.

60 хүн эрдэмтэ агрономууд, 43 хүн эрдэмтэ зоотехнигүүд, 170 хүн экономистнууд болон бухгалтернууд боложо гараха. Мүнөө үедэ тэдэнэр научна коммунизмаар гүрэнэй шалгалта тушаажа байна. Тиигээд апрелиин 25 болотор удаа дараа дипломно хүдэлмэриеэ хамгаалан тусхай шалгалта гараха ёһотой.

Ц. ГУРУЕВА.
БСХИ-гэй заочно таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

Аяншалга

«БАЙГАЛ» АЯНДА МОРДОБО

Республикын ажалай түрүүшүүл — 300 гаран хүн «Байгал» гэһэн аяншалгын поездоор уржадэр Улаан-Үдэ хотоһоо мордобо. Эдэнэр 20 хоногой туршада манай ороной баруун зүгэй 10 хото городоор аяншалха байна. Эдэнэр Смоленск, Минск, Брест хэрэм, Вильнюс, Каунас, Калининград, Ригэ, Таллин, Ленинград хотонуудта хүрэжэ, тэндэхи дурасхаалта газарнуудта ошожо хараха, баатар сэрэгшэдэй хүшөөнүүдтэ баглаа сэсэгүүдые табиха юм. Эдэнэр апрелиин 6-һаа апрелиин 26 болотор эдэ хотонүүдаар аяншалха юм. Эдэ аяншалагшадай дунда ажалай түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын совхозой Ушхайтын отделениин түрүү хонишод Цыбикдоржо Будаев, Намсарай Ямпилов гэгшэд тэдэнэй дунда бии.

Мүн һаяар хэдэн бүлэг хүнүүд Хара далайн эрьедэ, Ленинград хотодо амархаяа ошохонь.

Р. СЕРЕБРЯКОВА.

Уран зураг

БЭРХЭ ҺИИЛҮҮРШЭН

Энгельс Моисеевич Олзоев бэрхэ һиилүүршэн юм. Тэрэ гарай бэлэгүүдые уралан бүтээлгын заводой туршалгын бүлэгтэ хүдэлдэг. Тус заводой туршалгын бүлэгтэ дээдэ гарай бэлигтэн шэнэ зүйлнүүдые бүтээн гаргана. Энэ хэрэг тон харюусалгатай гэжэ мэдээжэ лаб даа. Юуб гэбэл, тэдэнэй бүтээһэн зүйлнүүд һүүлдэнь хэдэн мянгаадаар олон болгогдожо, республикын болон бусад городуудта худалдагдаһа юм. Жэшээнь. Э. М. Олзоевой, мүн баһа тэрэнэй нүхэдэй бүтээһэн буряад гааһан, мүнгэн хутага, эбэрээр хэһэн хундага гэхэ мэтэнүүдые хараһан байхат. Тэдэнэр эдэ зүйлнүүдээ элдэб үнгэтэй үнэтэ шулуугаар шэмэглэдэг байна. Тиигэжэ бүтээһэн юумэнүүдынь нюдэнэй хужар болон харагдадаг.

Олон жэлдэ һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө Энгельс Моисеевич Олзоев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан юм. Тэрэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ һиилүүршэн Э. М. Олзоев.
А. Шулуновой фототекст.

Соёлшод—ажалшадта

КУЛЬТБАЗАНУУД НЭЭГДЭБЭ

Хүн зониие соёл культурын талаар хангаха асуудалай шухала байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Иигээд илангаяа холын малшадые хангалгада автоклуб ехэ үүргэ дүүргэнэ. Мүн эндэ культбаза тухай асуудал гаража ерэнэ.

Энэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, холын бэлшээридэ хэдэн гүүртэ, фермын бэе бэедээ дүтэ байһан газарта байгуулагдаһан культбаза эндэхи малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада, ном тараахада, кино харуулхада, концерт табихада ехэ таарамжатай боложо үгэдэг. Тиимэһээ һүүлэй үедэ иимэ культбазануудые байгуулха хэрэг заншалта болоһхой.

Һаяхан Захааминай аймагай Санагын совхозой Хуурлиг, Зэдэ гэһэн газарнуудта культбазанууд нээгдэбэ. КПСС-эй Захааминай райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша В. И. Будаев, Санагын совхозой партбюрогой секретарь А. Д. Цыбиков гэгшэд культбазануудые нээлгэн дээрэ байлсажа, амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэ.

Хуурлигай культбаза П. Дылыковтэ, Зэдын культбаза Е. Гармаевада даалгагдаа. Тиигэжэ эдэ культбазануудта соёл культурын, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилхэнь.

Тэрэл үдэр Санагын соёлой байшангай дэргэдэхи «Ажалай суурян» гэһэн агитационно-уран һайханай бригадын гэшүүд «Жаран жэлэй жаргал» гэһэн программаар концерт табижа, тэндэхи хүн зониие, малшадые баясуулаа.

Совхозой малшад иимэ культбазануудтай болоһондоо баяртайнууд.

Н. НАМСАРАЕВ.

Сагай уларил

Республика дотор нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Хойто аймагуудта, хойто Байгал шадар багаханаар саһан орохо, бусад нютагуудта саһан балай орохогүй. Баруун хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 3—8 градус дулаан, хойто аймагуудта 5—10 градус, Байгал шадар 0—5 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Апрелиин 10-да: зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Һүниндөө 5—10 градус хүйтэн, үдэртөө 8—13 градус хүрэтэр дулаарха.

Апрелиин 9—10-да республика дотор нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Саһан балай орохогүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Хойто аймагуудта, хойто Байгал шадар үшөө хүйтэн байха.

Хилын саанаһа

• телефон • телеграф • ра

УЛААН-БААТАР

МНРП-гэй ЦК-гай ТОГТООЛ

ТАСС

«Дадал сомоной» ба Хэнтэйн аймагай «Хүдүлмэр» нэгэдэлэй партийна организациин хүдэлмэри тухай МНРП-гэй ЦК-гай тогтоол мүнөөдэр эндэ толилогдобо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын энэ нэгэдэлэй материально-техническэ үндэһэ һууринь нилээд бэхижээ, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабаринь ургаа гээд документ соо тэмдэглэгдэнэ. Эндэ мал ажал хүгжөөгдэжэ, шубуу үсхэбэрилгэ, зүгы барилга улам үргэдхэгдэжэ байна. Гэхэтэй хамта, ажахыда дутуу дунданууд үшөөл дайралдана гээд тогтоол соо хэлэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ эбэртэ бодо малай too толгой хороогдоһон байха юм.

Тогтоол соо хараалагдаһан бүлэг хэмжээнүүд эдэ дутуу дундануудые усалхан зайсуулха уялгатай. Нэн түрүүн коллективтэ үзэл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха. коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. МНРП-гэй XVII съездын шиидхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон ажахын гол шухала зорилгонуудые дүүргэлгэдэ эдэнэй бүхы хүсэ шадалаа зорюулха ёһотой.

Тогтоол партийна эхин организацинуудта үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ. хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар хараалагдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ тодорхой харгы зам олохые дурадхагдаа.

НЬЮ-ЙОРК

КОММУНИСТНУУДАЙ УРЯА

ТАСС

Уругвайн Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисмендиин бэшэгэй текстые США-гай Компарти тарааба. Уругвайдахи хашалта харшалалтануудые болюулхын түлөө тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ уряатайгаар һайн һанаатай бүхы хүнүүдтэ энээн дотор хандана.

Уругвай экономическа ба социальна ехэ кризистэ ороод байна гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. Ороной хүн зон эгээлэй юрын эрхэеэ хаһагданхай, политическэ бүхы партинууд хуулида хабаагүй гэжэ соносхогдонхой, парламент тараагданхай.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө олон мянгаад ажал ябуулагшад, профсоюзай хүдэлөөнэй эдэбхитэд шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдажа байна. Эдэниие хайра гамгүйгөөр хэһээнэ. Эдэнэй олонхид үни удаан саг соо түрмэнүүдтэ хаагдажа байна, гэбэшье засаг захиргаан эдэнэй ямар гэм зэмэтэйе тодорхойлжо шадаагүй байһаар. Үргэн ехэ фронтын гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ генерал Либер Сереньи, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон эрдэмтэ-математик, КПУ-гай секретарь Хосе Луис Массера, политическэ эмхинүүдэй, профсоюзай болон залуушуулай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд эдэнэй дунда бии.

БОНН

Эб найрамдалай залан сэхэ политика

ТАСС

Уласхоорондын орёо шухала бүхы хэрэгүүдтэ Советскэ Союз тодорхой, бодото дурадхалнуудаараа, ажал ябуулгаараа сэхэ хубитаяа оруулдаг гээшэ. Эдэ дурадхалнуудынь эб найрамдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо зорилготой байдаг.

Эб найрамдалай декредтэ В. И. Ленинэй гар табиһанһаа хойшо СССР-эй бэелүүлдэг гадаадын политикын генеральна хараа шэглэл энээндэ харюусана гэжэ ФРГ-гэй ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, эб найрамдалай немецкэ холбооной директорадай гэшүүн Лоренц Кнорр ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд эб найрамдалта олон үүсхэлнүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ гаргаһан байна. Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй 1969 ондо Бухарестдэ болоһон зүблөөн дээрэ Европын бүхы оронуудта хандаһан хандалга баталагдан абтаа һэн. Энэ хадаа «хүйтэн дайнай» үеые зайсуулха гэһэн зорилготой байгаа. 1972—1973 онуудта СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүд амгалан ёһоор зэргэ оршохо политика бэелүүлһэн байгаа.

Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нёдондо жэл Бухарестдэ болоһон зүблөөн дээрэ абтаһан Деклараци сэрэг дайе зайсуулан сараха зорилготой байгаа гээд Л. Кнорр үргэлжэлүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Тула хотодо хэлэһэн үгэ буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар али бүхы хэмжээнүүдые СССР эй бэелүүлхээр бэлэн байһые үшөө дахин гэршэлбэ.

Хэрбээ СССР-эй ба США-гай 1974 ондо Владивостогто хэһэн үгээ ойлгосолгонуудай мүнөө болотор бэелүүлэгдээгүй байгаа һаань, США-гай хархис хүсэнүүд энэ талаар гэм зэмэтэй гэжэ Л. Кнорр тэмдэглээ.

БАГДАД

АСАРИ ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

Совет-Ирагай олон талын хани харилсаанай шухала удха шанартай байһые СССР-эй ба Ирагай хоорондохи хани барисаан. харилсаа холбоон тухай договор элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин нютагай хүтэлбэриин гэшүүн, Ирагай түрүү үзэлтэй национально-патриотическа фронтын генеральна секретарь Н. Хаддад мэдүүлбэ.

Договорто гар табиһаар табан жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ документ хадаа хоёр талын харилсаанай түүхэдэ шэнэ шата болоно гэжэ тэмдэглээ. Империализм, сионизм ба хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг, ниитэ нэгэн үг зорилготой гүрэнүүдэй ба арадуудай хоорондохи харилсаанай амжалтатай һайнаар хүгжэжэ шадаха байһые энэ договор гэршэлэн харуулна.

Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг парти союзнигуудтаяа — СССР-эй болон бусад социалис оронуудтай араб арадуудай хани барисаае, харилсаа холбоое үргэдхэхын түлөө тэмсэнэ гэжэ — Н. Хаддад тэмдэглээ.

Агуу ехэ Октябриин 60 жэлэй ойн дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, Н. Хаддад совет арадта зол жаргал, ехэ амжалта, илалтануудые хүсэбэ.

ВАШИНГТОН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

США-гай президент Дж. Картерай, хани ёһоной айлшаар АРЕ-гэй президент А. Сададай хоорондо үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые, американ-египедэй хоёр талын харилсаанай асуудалнуудые, уласхоорондын байдалай асуудалнуудые эдэнэр зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Түгэсхэлэй хамтын ямаршье документ толилогдоогүй.

«Нээмэл үүдэнэй» политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ хараатайбди гэжэ Садат США-гай правительствые найдуулаад, Египедэй экономикодо американ мүнгэ һомолоогые һайшааһан байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулан шиидхэхэ харгы замууд тухай асуудалаар Вашингтоной ба Каирай хараа бодолнуудай улам саашадаа дүтэ боложо байһые хөөрэлдөөнүүд харуулба. Израилиин «хамгаалагдадаг хилэ тогтоохые буруушаахагүй байһанаа» Садат мэдүүлээ. Ондоогоор хэлэбэл, 1967 ондо булимтаран эзэмдэгдэһэн бүхы Араб газар нютагуудые бусаахаяа арсажа байһанаа далдалһан Тель-Авивай эрилтые Египедэй президент США-дал мэтэ, дэмжэһэн болоно бшуу.

ОТТАВА

Ажалшадые мүлжэн...

ТАСС

Апрелиин 1-һээ эхилһэн 1977—78 онуудай финансын жэлдэ Канадын шэнэ федеральна бюджедэй проектые Канадын правительство ороной парламентын зүбшэн хэлсэлгэдэ табяа. Шэнэ бюджет соо 6,4 миллиард доллар гэхэ гү, али үнгэрэгшэ финансын жэлэйхидэ орходоо, 1 миллиард доллароор үлүү ехэ дутагдалтай байхаар түсэблэгдэнхэй. Энээниие хүсэлдүүлхын тула ажалшадые мүлжэжэ, мүнгэ урьһалан абахые хараална.

Ойрын һарануудта эдеэ хоолой болон элшэ хүсэнэй сэн хүндэржэ, хүн дото ашаг олзо байна гэжэ Канады сын министр Д. Мэ шэнэ бюджедэй парламентын зүбш сэлгэдэ табихадаа һэн. Нёдондо 4,6 байһан һаа, 197 онуудта Канадын кын хүгжэлтэ 4 ш цент болохо юм.

РИМ

КПИ-гэй ЦК-мэдүүлгэ

Иншэ ороһон
нүүдэй ёһоор, СССI
фессиональна
XVI съезд дээрэ
ЦК-гай Генеральн
тарь Л. И. Брежн
лэһэн үгэ соо Дү
зүгтэхи байдалые
шуулха талаар со
үүсхэлнүүдтэй
дуулан, Израили
партиин ЦК мэдү
Совет шэнэ дура
онсо удха шанарта
Тиимэһээ дэлхэ
районд бата эб н
хангаха арга олг
КПИ тоолоно.

Дүтын Зүүн
асуудалаар Совет
зай хараа бодол за
үнэн зүб юм гэжэ
лиин Компарти т
Энэнь ООН-ой
Соведэй ба Генера
самблейн тогто
тааралдана. КПСС
гай Генеральна сек
оруулһан дурадха
Израилиин ба бүхы
Зүүн зүгэй эб най
тала баригшад
һайшаан угтаба.

Бүмбэрсэг дэлхэ
районд аюулгүй
хангаха зорилготой
скэ Союзай дура
дые дэмжэхыень
ЦК Израилиин пол
бүхы хүсэнүүдые

ВАШИНГТОН

Г. Киссиндж хэлэһэн үг

США-гай гүрэн
тарь байһан Г. Кис
Джорджтаунска
тедтэ үгэ хэлэхэдэ,
гическэ буу зэбсэг
заарлаха тухай то
һайн удаан болзоро
баталалга Америк
туһада, бүхы дэлх
туһада харюусаха
жэ мэдүүлээ. Иимэ
тухай асуудалаар
хөөрэлдөөнүүдэй уе
нөөнэй засаг за
баримталжа байһа
кые США-гай ур
нэй секретарь б
шүүмжэлбэ. Хөөрэ
аалин нам оршон
үнгэргэгдэхэ ёһотой.
дээ хоёр талын нэр
сахиха шухала гэжэ
синджер хэлэбэ. Б
гүүдээ хуряаха та
талын нүгөөдэ
хэжэ байһан ушар
рин али алиндань
удха шанартай хэр
ню. Хоёр талын
аша туһые харада
бодолтой, тогтуури
хэлсээ баталжа бол

Засаг захиргаанэ
шье һаань, США-га
дын политикада уг
ха шухала гэжэ Г.
жер тэмдэглээ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — Шэнэ һонин. 8.10 — Үглөөнэй гимнастика. 8.30 — «Дела сердечные» — кинофильм. 10.00 — **«Олон түмэнэй ленинскэ университет».** «Ажал хүдэлмэри эмхидхэлгэ тухай мүнөө үеын эрилтэ». 10.30 — Забһарлалга. 14.35 — Дамжуулгын программа. 14.40 — **«Түрэл орон доторнай». Молдавиин ССР.** 15.10 — «Би модель түхеэрнэб» — һурагшадай техническэ уралан зохёолго. 15.40 — Үхибүүдтэ — фильм. «Боба ба заан». 16.45 — «Москва ба москвагайхид».

Улаан-Үдэ. 17.15 — Шэнэ һонин. 17.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 17.45 — «Асари барилгануудай үдэрнүүд».

«Орбита». 18.15 — «Клоун и Кропс» — мультфильм. 18.25 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй уласхоорондын 2-дохи фестиваль. Итали 18.55 — «Баатаршалга» — телеальманах. 19.25 — И. Штраусан зохёолнуудһаа концерт. 20.00 — **«Манай намтар». 1939-дэхи он».** 21.00 — «Время». 21.30 — «Ажабайдалдаа дуунтай хамта». Залуу гүйсэдхэгшэдэй бүхэсоюзна телевизионно конкурс. 22.55 — Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ опе ледэй театрай бале тистнарай концерт. Дамжуулгын прогр

ХОЕРДОХИ ПРОГ

«Орбита». 17.15 лёнок» телестуди тын зал. 18.00 — нин.

Улаан-Үдэ. 18.1 римтата фильмүүд даха. 19.15 — Т но һонин. 19.35 первый час» — у най фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Таряалан сабшалангдаа шииг нойто ехээр тогтооё» — түрүү бэшэг. Борьёогой совхозой механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй болон хүдэлмэришэдэй республикын бүхы колхознигуудта, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ хандаһан бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна группые эдэбхижүүлхэ» — Р. Исаковагай корреспонденци. «Предприятиин стандарт» — В. Карпуковай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Мүнөө һуралсалай отличник — үглөөдэр ажалай түрүүшүүл» — Л. Мартыновагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Мүрдэлгын мүрнүүд» — суглуулбари. «Һүүлшын тогтолго» — альпинистын тэмдэглэл

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Субботын спортлотогой» апрелиин 2-то үнгэргэгдэһэн 14-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо

1-дэхи тираж: табан номер тааһан хүнүүд — 5.000 түхэриг (3 карточка), дүрбэн номер таагшад — 286 түхэриг (1.150 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 6 түхэриг (47.101 карточка) абаха байна.

2-дохи тираж: табан номер тааһан хүнүүд — 5.000 түхэриг (14 карточка), дүрбэн номер таагшад — 144 түхэриг (1.752 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 6 түхэриг (50.862 карточка) абаха.

«Субботын спортлотогой» 14-дэхи тиражай шүүбэринүүд апрелиин 13-һаа майн 13 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» апрелиин 6-да үнгэргэгдэһэн тираж иимэ:

«Спортлото»: 1 (авиаспорт), 5 (бадминтон), 8 (бокс), 22 (коньки), 41 (теннис), 46 (хоккей).

«Спортлото-2»: 10 (буер), 20 (байдарка ба каноэ), 23 (хүнгэн атлетикэ), 27 (мотоспорт), 31 (тамаралга), 32 (үһа руу һүрэлгэ).

(ТАСС).

Редактор
Р. Б. ГАРМА

«Буряад үнэ
тын редакциин
тив өөрынгөө хү
лэгшэ Светлана
вагай хайрата

Норжима Сан
САНЖИЕВАГ

хүндөөр убшэлжэ
бараһан ушарһаа
лынхидтэнь, түрэл
гүнзэгы шаналаа
дүүлнэ.

Манай адрес, теле

Индекс: 670000.
Удэ, ул. Ленина,
фоны: редактора
приемная — 2-54-93